Møteinnkalling

Utvalg:	**Storfjord plan- og driftsstyre**
Møtested:	3, Rådhuset
Dato:	20.01.2017
Tidspunkt:	09:00

Eventuelt forfall må meldes snarest på tlf. 77 21 28 00, eller pr. e-post til post@storfjord.kommune.no

Vararepresentanter møter kun etter nærmere beskjed.

Hatteng, 13.01.2017

Maar Stangeland(s.)
Leder

Charlotte Heimland
Utvalgssekretær

Saksliste

Utv.saksnr	Sakstittel	U.Off	Arkivsaksnr
PS 1/17	Referatsaker Plan - og driftsstyret 20. januar 2017		2017/39
PS 2/17	Dispensasjon fra lov om motorferdsel i utmark og islagte vassdrag ved skadefellingsoppdrag på rovvilt - Nord Troms Interkommunale Skadefellingslag		2017/7
PS 3/17	Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel - Brennfjell leir gnr. 45, bnr 179.		2015/1031
PS 4/17	Fastsetting av reguleringsgrense - varsel om oppstart		2017/37
PS 5/17	Boligprosjekt Hatteng - Endring av lokasjon		2016/789
PS 6/17	Organisering av boligforvaltningen i Storfjord kommune		2016/435
PS 7/17	Retningslinjer for tildeling av tilskudd til boligbygging		2016/878

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2017/39 -1
Arkiv: 033
Saksbehandler: Charlotte Heimland
Dato: 13.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
1/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Referatsaker Plan - og driftsstyret 20. januar 2017

Diverse brev:

- 11.11.16 – Delegert vedtak 153/16 – Jordlovsbehandling 48/4 – Fradeling av en parsell til boligformål – Johan Oddvar Johansen.
- 23.11.16 – Delegert vedtak 161/16 – leie av fallrettighetene i Kjeldalselva – Clemens Kraft AS
- 23.11.16 – Delegert vedtak 162/16 – utgått arbeidsfrist SMIL- midler til inngjerding av beite. Midlene dras inn – Atle Aronsen.
- 23.11.16 – Delegert vedtak 163/16 – Søknad om tilskudd til spesielle miljøtiltak i jordbruket – Avslag – Lockert gårdsdrift AS.
- 25.11.17 – Oppnevning av dyrevernnemd for Troms og Svalbard for perioden 2017-2020 – Mattilsynet region Nord.
- 02.12.16 – Delegert vedtak 169/16 – søknad om konsesjon på gnr 58 bnr 1 fnr1-punktfeste til kraftstasjon – Clemens Kraft AS.
- 15.12.16 – Delegert vedtak 176/16 – Vedtak om avkortning av produksjonstilskudd for søkeromgang august 2016.
- 16.12.16 – Delegert vedtak 178/16 – Omgjøring av Storfjord kommunes vedtak om produksjonstilskudd for søkeromgangen august 2012 og 2013.
- 16.12.16 – Delegert vedtak 179/16 – Utgått arbeidsfrist SMIL – Midler til beitepusser – Midlene dras inn – Geir-Tore Larsen.
- 16.12.16 – Delegert vedtak 180/16 – Utgått arbeidsfrist SMIL- midler til gjerde – Midlene dras inn- Bengt Siikavuopio.

Orientering:

- Status for arbeidet i arbeidsgruppa knyttet til oppgradering av kommunale veier sak PS39/16.
- Status investeringer 2016.
- Investeringsplan for 2017.

Rådmannens innstilling

Sakene refereres.

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2017/7 -5
Arkiv: K01
Saksbehandler: Trond Arne Hoe
Dato: 10.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
2/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Dispensasjon fra lov om motorferdsel i utmark og islagte vassdrag ved skadefellingsoppdrag på rovvilt - Nord Troms Interkommunale Skadefellingslag

Henvisning til lovverk:

Motorferdselloven, forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag jfr. § 6.
Naturmangfoldloven §§ 8-12.

Saksopplysninger

Generelle opplysninger om saken

Nord Troms Interkommunale skadefellingslag administreres av Lyngen kommune v/ Skogbrukssjefen i Nord Troms. Skadefellingslaget består av 9 faste jegere med pr. i dag, Bjørn Johnny Rognli som skadefellingsleder. Skadefellingslaget tar skadefellingsoppdrag på rovvilt som har påført skader på bufe, tamrein mv. Ett skadefellingsoppdrag skjer kun ved at en skadefellingstillatelse er utstedt av Fylkesmannen i Troms.

På bakgrunn av kommende skadefellingstillatelser er det behov for dispensasjon fra lov om Motorferdsel i utmark og vassdrag. Bruk av snøskuter til sporing ved en skadefelling er ett viktig hjelpemiddel for å lokalisere skadedyret så fort som mulig og for å begrense tidsbruken som er gitt ved en skadefellingstillatelse, utstedt av Fylkesmannen i Troms.

Ettersom bruk av motorkjøretøy ved en skadefelling ikke er direkte hjemlet i lov om motorferdsel i utmark og på islagte vassdrag, skal alle søknader behandles etter forskriftens § 6, som igjen må behandles i formannskap eller ett annet utvalg. Dette fører til store utfordringer med tanke på oppdragets tidsperspektiv og ressursbruk. Det er derfor ønskelig med en dispensasjon som varer for nåværende kommunestyres valgperiode 01.01.2017 – 04.05.2019.

Tilsvarende dispensasjon blir også behandlet i Lyngen, Kåfjord, Nordreisa, Skjervøy og Kvænangen kommune.

Vurdering

Søknaden omfattes ikke av noen av § 5-reglene og må derfor behandles etter forskriftens § 6 der kommunestyret eller et politisk utvalg kan gi dispensasjon.

§ 6. I unntakstilfelle kan kommunestyret - eller et annet folkevalgt organ som kommunestyret bestemmer - etter skriftlig søknad gi tillatelse til kjøring utover § 2 - § 5, dersom søkeren påviser et særlig behov som ikke knytter seg til turkjøring, og som ikke kan dekkes på annen måte. Før eventuell tillatelse gis, skal transportbehovet vurderes mot mulige skader og ulemper i forhold til et mål om å redusere motorferdselen til et minimum.
Bestemmelsene etter § 6 er strenge. Følgende betingelser må være oppfylt for at tillatelse skal kunne gis:

- Søkeren må påvise et særlig behov

- Behovet må ikke knytte seg til turkjøring
- Behovet må ikke kunne dekkes på annen måte, og
- Behovet må vurderes mot mulige skader og ulemper ut fra målet om å redusere motorferdselen til et minimum.

Dispensasjonen har som formål å ligge vakant og aktiveres innenfor skadefellingstillatelsens tidsrammer og geografiske utstrekning gitt i hvert enkelt skadefellingsvedtak fra Fylkesmannen i Troms. Formålet er å kunne gi en smidig saksgang for å effektivere forsøk på skadefelling når vedtak foreligger.

Storfjord kommune som er en part i Nord-Troms Interkommunale skadefellingslag har påvist behov for motorferdsel i utmark som knytter seg til Fylkesmannens vedtak om skadefelling av rovvilt. Behovet tillegges i de tilfeller der Fylkesmannen i Troms åpner for bruk av scooter for å effektivisere uttak av rovvilt ved lokalisering og innringing av dyr. Omsøkte transport faller inn under *særlige behov* med formål bruk av snøscooter til frakt av ansatt skadefellingspersonell i forbindelse med skadefellingstillatelse der Fylkesmannen åpner for bruk av scooter.

Ved vilkår satt i kulepunkt fire fastsettes det jfr. Motorferdsellovens §10 at skadefellingslaget må innhente grunneiers tillatelse til motorisert ferdsel før transport tiltar.

All transport skal skje på snødekt mark og etter egen sikkerhet og vurdering. Kjøringen skal ikke medføre skader i terrenget. Antall turer er ikke begrenset, men det forutsettes jfr. vilkår at motorferdsel begrenses til et minimum innenfor skadefellingsvedtak gitt av Fylkesmannen med begrenser og tidsrom, geografisk virkeområde og formål for dispensasjonen.

Naturmangfoldsloven
Kunnskapsgrunnlag - Naturmangfoldloven §§ 8 – 12.
Når det gjelder annet dyreliv, planteliv og geologiske forekomster, vurderer Storfjord kommune at man har tilstrekkelig kunnskap for å fatte vedtak der transport i et begrenset omfang effektiviserer uttak av rovvilt, og at dette medfører liten risiko for skade på disse verdiene.

Motorisert ferdsel i regi av skadefellingslaget i helgene kan komme i konflikt med andre brukere.

Et begrenset omfang er imidlertid nødvendig for å sikre effektivt uttak iht. skadefellingsvedtak.

Begrensningen er hjemlet i vilkår der all motorferdsel skal begrenses til et minimum. Storfjord kommune vurderer ut fra dette at transport i helgene om mulig bør unngås, men ser at dette er vanskelig siden transporten utføres av ansatt skadefellingspersonell innenfor rammer gitt av Fylkesmannen.

Det er også vektlagt at formålet med tiltaket er skadefelling med formål å bedre tapsstatistikken for beitedyr i utmark, samt å legge til rette for bedre dyrehelse.

Føre-var-prinsippet – Naturmangfoldloven § 9
Storfjord kommune vurderer at en har nødvendig kunnskap for å fatte avgjørelse i saken, og at det derfor ikke er nødvendig å benytte føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9.

Økosystemtilnærming og samlet belastning – Naturmangfoldloven § 10
Både generelt i utmark og særlig i verneområder er det et mål å holde motorferdselen på et lavt nivå. Prinsippet i naturmangfoldlovens § 10 innebærer at kommunen som forvaltningsmyndighet ikke bare skal vurdere virkningen av en enkelt tillatelse til motorferdsel, men at virkningen av alle tillatelser som gis skal vurderes samlet. Kommunen har derfor satt vilkår om transport skal begrenses til et minimum, og maksimalt inntil 6 snøscootere. Kommunen forventer at transporten planlegges slik at all nødvendig transport kan utføres med så liten innvirkning på mennesker og naturmiljø som mulig.

Kostnadene ved miljøforringelse skal bæres av tiltakshaver – Naturmangfoldloven § 11
Kommunen vurderer at transport og uttak av rovdyr i tråd med vilkårene i denne tillatelsen ikke vil føre til miljøforringelser.

Miljøforsvarlige teknikker og driftsmetoder – Naturmangfoldloven § 12
Vilkårene for dispensasjonen tillater kun kjøring på tider når det er nok snø til at kjøringen ikke lager varige spor i terrenget. Om tiltakene utføres i tråd med denne tillatelsen vurderer kommunen tiltaket som miljøforsvarlig.

Transporten har sporing og lokalisering av skadedyr som formål og ikke turkjøring.

Rådmannens innstilling

Klima og miljøutvalget viser til Motorferdselloven, forskrift om bruk av motorkjøretøy i utmark og på islagte vassdrag jfr. § 6 – *transport ved særlig behov,* og innvilger interkommunalt skadefellingslag for Nord Troms, v/ Skadefellingsleder Bjørn Johnny Rognli bruk av inntil 6 – seks snøscootere til frakt av skadefellingspersonell for lokalisering og ringe inn rovdyr som har påført bufe og tamrein skader.

Dispensasjon gis ved følgende vilkår:

- Dispensasjon effektueres innenfor til enhver tid angitt tidsramme og geografisk utstrekning der Fylkesmannen i Troms utsteder vedtak om skadefelling av rovvilt, og ved vilkår åpner for bruk av snøscooter.

- Dispensasjon er gyldig frem til 04.05.2019 og gjeldene for hele Storfjord kommune for lokalisering og ringe inn skadedyret.

- Dispensasjon gjelder kun ansatt skadefellingspersonell, og i kombinasjon med gyldig skadefellingstillatelse utstedt av Fylkesmannen i Troms.

- Jfr. Motorferdsellovens § 10 plikter Nord Troms skadefellingslag å innhente tillatelse fra grunneier om motorisert ferdsel før transport iverksettes.

- All motorferdsel i regi av skadefellingslaget forventes planlagt slik at unødvendig transport unngås, og at planlagt transport kan gjennomføres med så liten innvirkning for mennesker og naturmiljøet som mulig. Vilkåret innebærer at motorferdsel skal begrenses til et minimum, og transporten utføres på mest mulig rasjonelt grunnlag.

- Under transport skal skadefellingslaget ha med seg, og ved eventuell kontroll forevise:
  - Denne dispensasjon
  - Gyldig skadefellingsvedtak utstedt av Fylkesmannen i Troms
  - Dokumentasjon på tillatelse fra grunneier
  -

For eventuelle motorferdselssøknader i perioden 4. mai – 1. juli hvert år, skal det søkes Fylkesmannen i Troms om dispensasjon.

• Ved behov for motorisert ferdsel innenfor Lyngsalpan landskapsvernområde må dispensasjon fra styret/forvalter av verneområdet medbringes.

• Ved ett eventuelt skadefellingsoppdrag skal politiet orienteres om tiltaket.

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2015/1031 -10
Arkiv: 45/179
Saksbehandler: Odd-Arne Jenssen
Dato: 05.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
3/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Søknad om dispensasjon fra kommuneplanens arealdel - Brennfjell leir gnr. 45, bnr 179.

Henvisning til lovverk:
Kommuneplanens arealdel
Eiendommen er i kommuneplanens arealdel markert med formål "Fritids- og turistformål - fremtidig" (område BFT 07). Som fritids- og turistformål inngår blant annet reiselivsanlegg, utleiehytter og fritidsboliger som drives i en kommersiell sammenheng, jf. planbestemmelsene til kommuneplanens arealdel, punkt 2.5. Per dags dato foreligger det ingen nærmere regulering av eiendommen.
Dersom det skal tillates annen driftsform i dette område må det gis dispensasjon fra arealplanen.

Av kommuneplanens arealdel fremgår det at reguleringsplan skal foreligge før nye tiltak kan igangsettes, jf. pbl. § 11-9 første ledd punkt 1.

Saksopplysninger
Rebaioli Norge AS har kjøpt eiendommen Brennfjell Leir og det er ikke drift på eiendommen i dag.

Advokatfirmaet Selmer DA har søkt på vegne av Rebaioli Norge AS om midlertidig dispensasjon fra kommuneplanens arealdel; «Framtidig- fritids- og turistformål».

Statnett SF har tildelt Rebaioli hovedentreprisekontrakten for byggingen av en ny 420 kV kraftledning på strekningen Balsfjord - Reisadalen i Troms fylke.
Rebaioli ønsker å benytte eiendommen som forlegnings- og lagerområde i anleggsperioden, som etter planen vil vare til første kvartal i 2020.I denne forbindelse ønsker Rebaioli også å gjennomføre enkelte tiltak på eiendommen.

Hovedbygget på eiendommen har behov for oppussing før det kan tas i bruk til overnatting og forpleining for mannskapet som skal bygge kraftledningen. Rebaioli ønsker å oppføre en midlertidig brakkerigg for overnatting mens hovedbygget på eiendommen gjøres i stand. Brakkeriggen vil bli fjernet så snart hovedbygget er klart til bruk.

Hovedbygget på eiendommen er tenkt benyttet som hovedkvarter (kontorer etc.) for Rebaioli under anleggsperioden, og til overnatting og forpleining for mannskapet som skal bygge kraftledningen.

Rebaioli ønsker å benytte eiendommen til mellomlagring av materiell og maskiner som skal benyttes i forbindelse med byggingen av kraftledningen. Dette vil hovedsakelig være deler til de nye stålmastene som skal oppføres, men også maskiner som skal benyttes til strekking av kabler og en drivstofftank med

en kapasitet på ca. 10 000 liter. I tillegg vil eiendommen bli benyttet som parkeringsplass for tre trailere på nattestid. På dagtid skal disse trailerne benyttes til materialtransport.

Rebaioli ønsker å føre opp to lagertelt på eiendommen for lagring av maskiner og utstyr. Lagertelt nr. 1- vil ha en størrelse på 20m x 48m x 5m og vil være plassert på eiendommen frem til kraftledningen er ferdigstilt.
Lagerteltet nr. 2 vil ha en størrelse på 20m x 30m x 5m og vil være plassert på eiendommen i underkant av to år. Ved fjerning av teltene vil også eventuell fundamentering vil bli revet.

Saken er nabovarslet av ansvarlig søker og naboer har sendt inn merknader som er besvart.
Som grunnlag for dispensasjon, se vedlagt søknad fra ansvarlig søker.

Områdebeskrivelse/naturgrunnlag:
Omsøkt tiltak ligger rett ved E-8, 4,5 km fra krysset Skibotn og E-8 Finland i Storfjord kommune.

De naturgitte belastningene som kommer som følge av den omsøkte bruk blir ivaretatt i byggesaken. Utslippstillatelse mm.
Ellers avviker ikke den omsøkte bruksform på eiendommen
fra den bruksform som reguleringsbestemmelsen gir tillatelse til i dag.

Samfunnssikkerhet:
Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har satt som vilkår for anleggskonsesjonen at den nye kraftledningen bygges og drives i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). En MTA-plan har blant annet som formål å sikre minst mulige virkninger for ytre miljø og samfunn, og beskrive hvordan disse hensynene skal følges opp i anleggsfasen. Kravene i MTA-planen skal følges av både Statnett SF, som er tiltakshaver og eier av den nye kraftledningen, og entreprenøren Rebaioli.

Høring:
Saken har vært sendt ut på høring til Fylkesmann i Troms, Sametinget, Helligskogen reinbeitedistrikt, Troms fylkeskommune og Statens vegvesen region nord.

Det er ikke kommet inn høringsuttalelser fra Fylkesmann i Troms og Sametinget.
Troms fylkeskommune høringsuttalelse dreier seg om at det ikke er registrert kulturminner på området.
Statens vegvesen region nord høringsuttalelse dreier seg om byggegrense mot vei ivaretas.
Helligskogen reinbeitedistrikt har fått forlenget høringsfrist og hvis de sender inn høringsuttalelse vil den bli lagt fram i møtet.

Vurdering

Statnett har en utvidet dialog med reindriften for å finne løsninger som er akseptable for alle parter. Den utvidede dialogen innebærer at Statnett har møter med alle reinbeitedistriktene med tanke på å avklare eventuelle tilpasningsmuligheter og konkretisering av eventuelle avbøtende tiltak. Som det fremgår av MTA planens punkt 3.10.2 er det fastsatt flere restriksjoner for anleggsaktiviteten og per 13. november 2015 er det også underskrevet avtaler med to reinbeitedistrikter (36 Cohkolat og Könkämä sameby) om gjennomføring av anleggsperioden. På denne bakgrunn er det Rebaiolis oppfatning at bruken av eiendommen til forlegnings- og lagerområde ikke innebærer større ulemper for reindriften enn den bruken av eiendommen som kommuneplanens arealdel legger opp til.

Det er viktig å ha med seg at eiendommen opprinnelig ble benyttet som militærleir. Senere har eiendommen blant annet vært benyttet som flyktningmottak. Historisk må det derfor ha vært mye transport av personer og varer til og fra eiendommen, og vi kan ikke se den virksomheten som man nå planlegger vil være til større ulempe enn den tidligere bruken av eiendommen.

Område BFT 07 er avsatt til fremtidig område for "fritids- og turistformål". Det er dermed klart angitt at området ikke benyttes til dette formålet på nåværende tidspunkt. Det er altså ikke slik at den ønskede bruken vil bryte opp en eksisterende bruk av eiendommen som samsvarer med formålet i kommuneplanens arealdel. Også dette blir et vektig moment om det skal innstilles positivt til å gi dispensasjon.

I kommunens vurdering blir det videre et vesentlig moment at det kun søkes om midlertidig dispensasjon.
Utbyggingen av den nye kraftledningen på strekningen Balsfjord - Reisadalen skal etter planen være ferdigstilt i første kvartal i 2020 og etter dette vil eiendommen ikke lenger benyttes til forlegnings- og lagerområde.
Dispensasjonen er således tidsbegrenset til en forholdsvis kort periode, ca. 3,5 år.

Med unntak av tiltakene nevnt ovenfor vil det ikke være nødvendig å gjøre endringer på eiendommen som er søknadspliktig for å tilpasse denne til den planlagte bruken. Eiendommen kan og vil bli brukt slik den står i dag.

Eiendommen har også avkjøring direkte fra E8, og det er derfor ikke nødvendig å etablere ny infrastruktur. Også dette taler for at hensynene bak kommuneplanens arealdel ikke blir vesentlig tilsidesatt.

Det vil bli lagt vekt på at eiendommen er svært egnet til nettopp den type aktivitet som Rebaioli ønsker å drive, og som er helt nødvendig for å bedre forsyningssikkerheten i Nord-Norge. Overnatting og forpleining i hovedbygget samsvarer også med den bruken av hovedbygget som er forutsatt i kommuneplanens arealdel. Den oppussingen av hovedbygget som Rebaioli skal utfører vil også kunne ha en positiv effekt på fremtidig bruk av eiendommen til turistformål.

Videre anser vi at tilflyttingen av mannskap til eiendommen vil kunne ha positiv økonomisk effekt på lokalt nærings- og kulturliv, både i Skibotn og Storfjord kommune for øvrig- på lik linje med turisme, som er formålet i kommuneplanens arealdel.

Det aktuelle tiltak kommer ikke i konflikt med viktige landbruks- natur- og frilufts- og reindriftsinteresser eller andre interesser som forvaltes av andre sektormyndigheter.

Rådmannens innstilling

Det gis dispensasjon fra bestemmelsene i kommuneplanens arealdel for område BTF 07 – Brennfjell, gnr. 45, bnr. 179 fra kravet om reguleringsplan i forbindelse med endret bruk av eiendommen.

Dispensasjon gjelder bruk av eiendommen til forlegnings- og lagerområde i anleggsperioden for byggingen av en ny 420 kV kraftledning på strekningen Balsfjord - Reisadalen i Troms fylke fram til første kvartal i 2020.

SITUASJONSPLAN - BYGGESAK

STORFJORD KOMMUNE

Gnr./Bnr./Fnr.: 45/179

Bruksnavn:

Kartblad:

Adresse: Brennfjell leir

9046 Oteren

Dato: 02.12.2016

Saksbehandler: Odd-Arne Jenssen

Deres referanse: Dispensasjonssøknad r

Målestokk: 1:30000

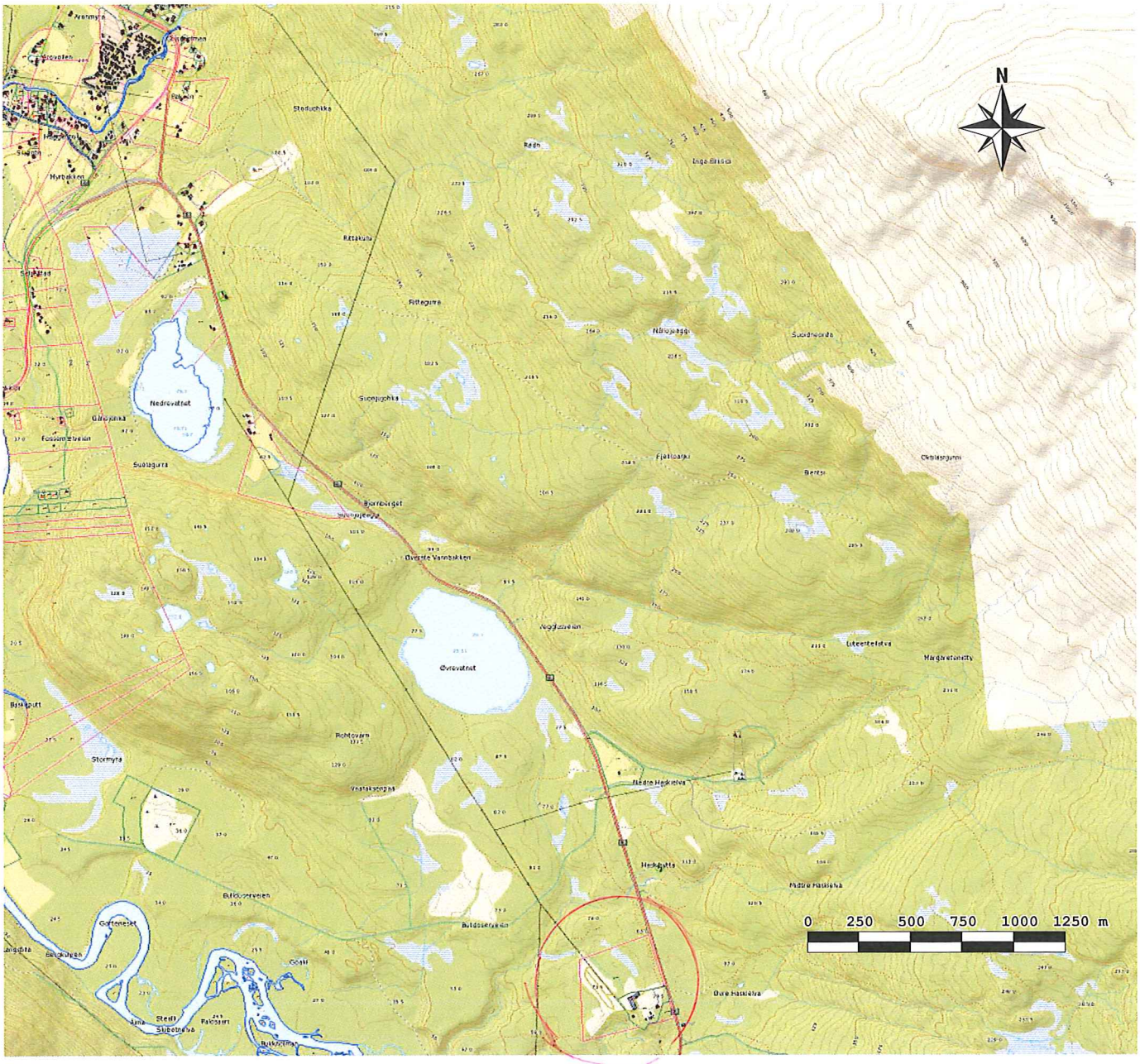

Situasjonsplanen skal inneholde:
1. Bygg, adkomstveier og andre instalasjoner som inngår i byggesaken.
2. Profil av terreng hvor kotehøyde på murkrone tegnes inn.
3. Plassering av vann, spillvann og overvannsledninger på tomten.

Alt som skal tegnes inn må være i riktig målestokk og målsatt. Plassering av bygg og adkomstveier er bindene. Foretas forandringer skal ny situasjonsplan utarbeides og sendes inn.

VEDLEGG D-

SITUASJONSPLAN - BYGGESAK

STORFJORD KOMMUNE

Gnr./Bnr./Fnr.: 45/179

Bruksnavn:

Kartblad:

Adresse: Brennfjell leir
9143 Skibotn

Dato: 22.11.2016

Saksbehandler: Odd-Arne Jenssen

Deres referanse: Midlertidig bygg

Målestokk: 1:1500

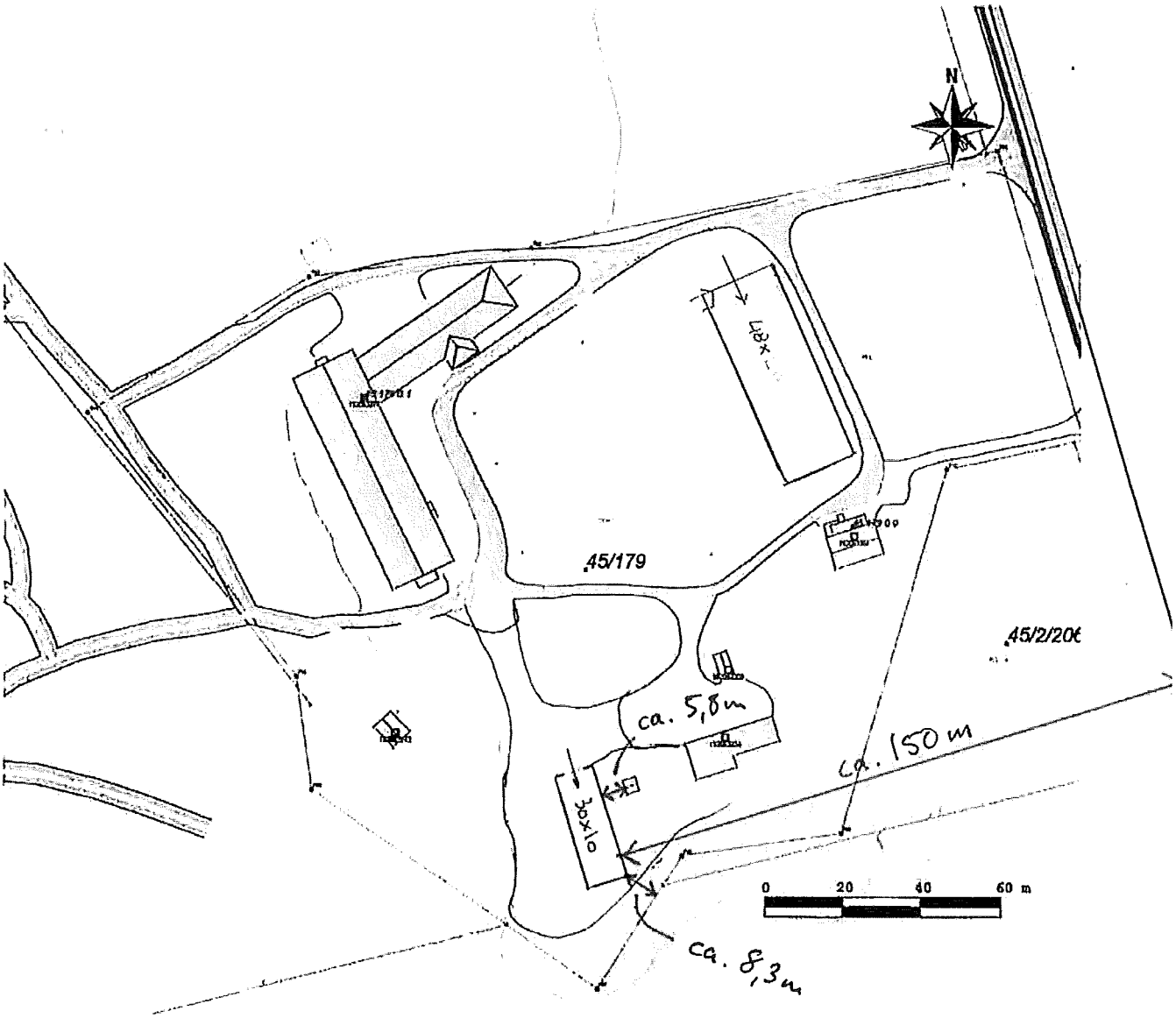

Situasjonsplanen skal inneholde:
1. Bygg, adkomstveier og andre instalasjoner som inngår i byggesaken.
2. Profil av terreng hvor kotehøyde på murkrone tegnes inn.
3. Plassering av vann, spillvann og overvannsledninger på tomten.

Alt som skal tegnes inn må være i riktig målestokk og målsatt. Plassering av bygg og adkomstveier er bindene. Foretas forandringer skal ny situasjonsplan utarbeides og sendes inn.

VEDLEGG D-

SITUASJONSPLAN - BYGGESAK

STORFJORD KOMMUNE

Gnr./Bnr./Fnr.: 45/179

Bruksnavn:

Kartblad:

Adresse: Brennfjell leir
9143 Skibotn

Dato: 22.11.2016

Saksbehandler: Odd-Arne Jenssen

Deres referanse: Midlertidig bygg

Målestokk: 1:1500

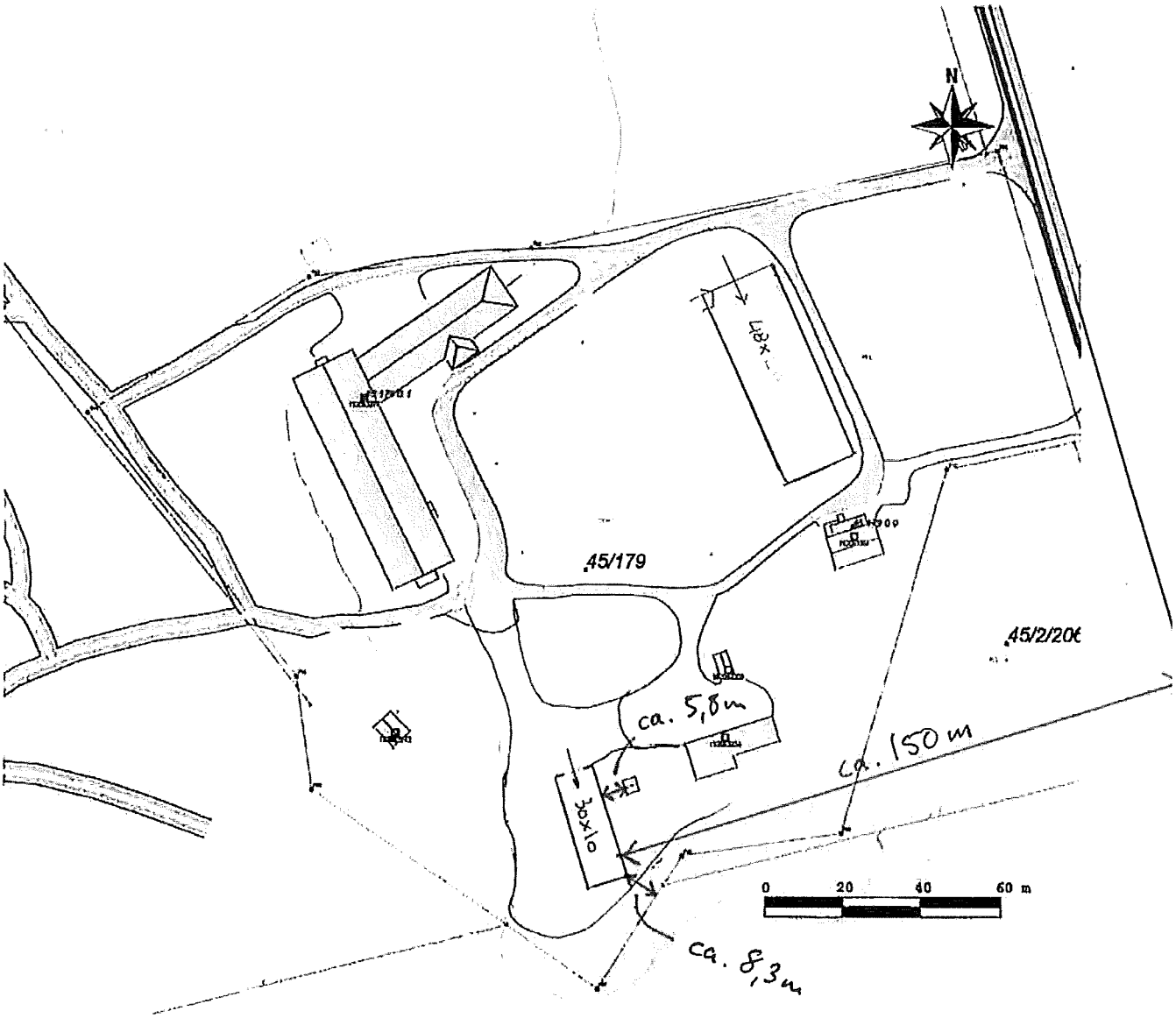

Situasjonsplanen skal inneholde:
1. Bygg, adkomstveier og andre instalasjoner som inngår i byggesaken.
2. Profil av terreng hvor kotehøyde på murkrone tegnes inn.
3. Plassering av vann, spillvann og overvannsledninger på tomten.

Alt som skal tegnes inn må være i riktig målestokk og målsatt. Plassering av bygg og adkomstveier er bindene. Foretas forandringer skal ny situasjonsplan utarbeides og sendes inn.

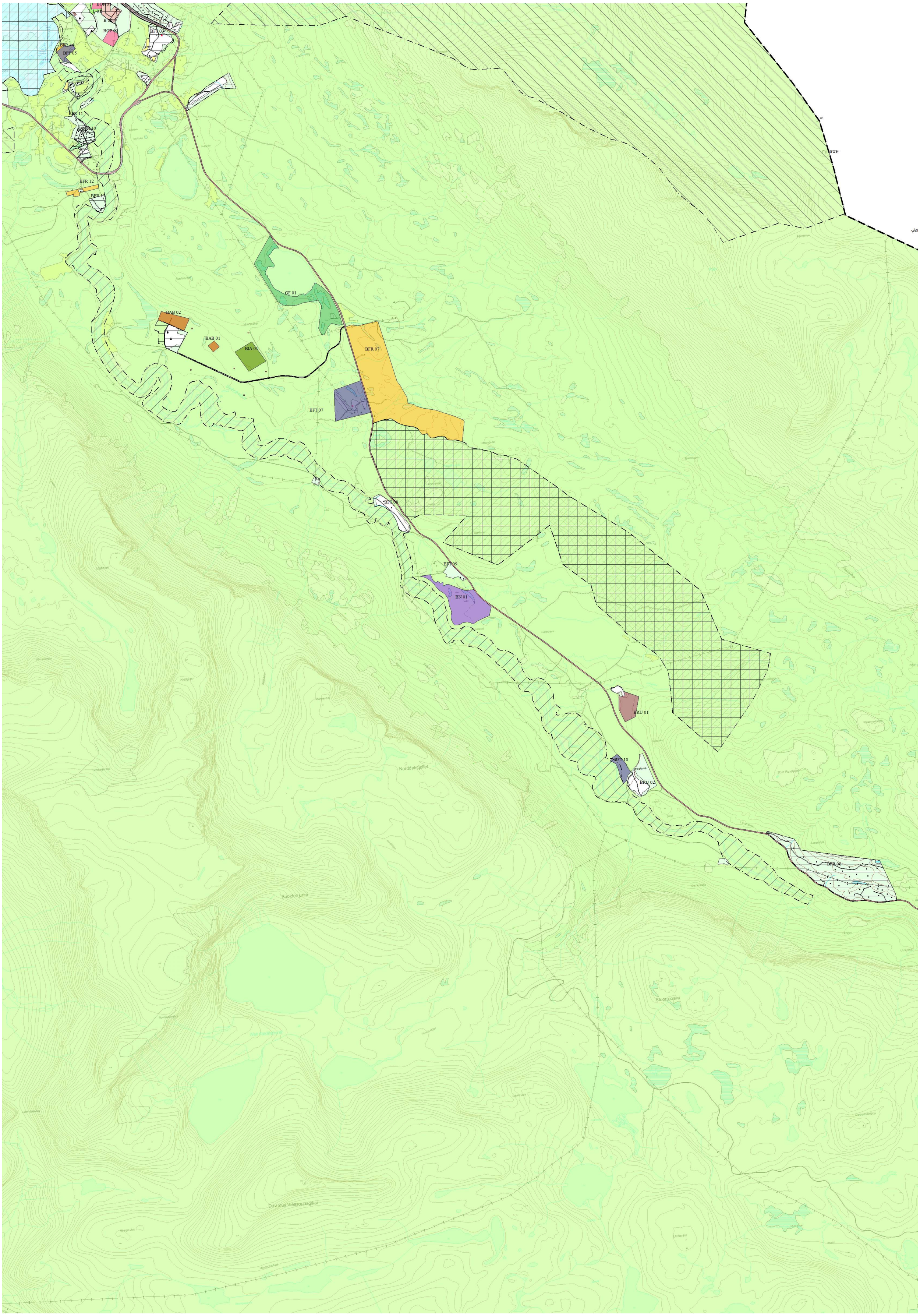
BOH 01
L 01
BOP 02
BFT 03
BFR 14
BFT 05
BFR 11
BFR 10
BFR 12
BFR 13
GF 01
BAB 02
BAB 01
BIA 01
BFR 07
BFT 07
BFT 08
BFT 09
BN 01
BRU 01
BFT 10
BRU 02
BFR 06
Norddalsfjellet
Buoidenjunni
Davvinus Viessogasgáisi
Stuortaoaivi

Storfjord kommune
Oldersletta 1
9046 Oteren

Oslo, 28. oktober 2016
Ansvarlig advokat: Mads Fuglesang
3134635-v1

SØKNAD OM DISPENSASJON FRA KOMMUNEPLANENS AREALDEL – BRENNFJELL LEIR

1 INNLEDNING

Det vises til tidligere e-postkorrespondanse og telefonsamtaler vedrørende dispensasjon fra kommuneplanens arealdel for Brennfjell leir.

Rebaioli S.p.A. ("Rebaioli") har gjennom sitt heleide datterselskap Rebaioli Norge AS, org.nr. 912 869 466, nylig ervervet alle aksjene i Brennfjell Eiendom AS, som eier gnr. 45 bnr. 179 i Storfjord kommune ("Eiendommen"). Eiendommen er i kommuneplanens arealdel markert med formål "Fritids- og turistformål – fremtidig" (område BFT 07). Som fritids- og turistformål inngår blant annet reiselivsanlegg, utleiehytter og fritidsboliger som drives i en kommersiell sammenheng, jf. planbestemmelsene til kommuneplanens arealdel, punkt 2.5. Per dags dato foreligger det ingen nærmere regulering av Eiendommen.

Statnett SF har tildelt Rebaioli hovedentreprisekontrakten for byggingen av en ny 420 kV kraftledning på strekningen Balsfjord – Reisadalen i Troms fylke. Rebaioli ønsker å benytte Eiendommen som forlegnings- og lagerområde i anleggsperioden, som etter planen vil vare til første kvartal i 2020. I denne forbindelse ønsker Rebaioli også å gjennomføre enkelte tiltak på Eiendommen, jf. punkt 2.4 nedenfor. Det søkes derfor om midlertidig dispensasjon fra formålet i kommuneplanens arealdel og fra kravet om reguleringsplan, jf. plan- og bygningsloven (pbl.) § 19-1.

Advokatfirmaet Selmer DA bistår Rebaioli.

2 NÆRMERE OM AKTIVITETEN PÅ EIENDOMMEN

2.1 Bruken av hovedbygget

Hovedbygget på Eiendommen er en boligfløy som er sammenbygd med en kjøkken-/garasjefløy. Hovedbygget er tenkt benyttet som hovedkvarter (kontorer etc.) for Rebaioli under anleggsperioden, og til overnatting og forpleining for mannskapet som skal bygge kraftledningen.

SELMER Adresse: Postboks 1324 Vika, 0112 Oslo, Norge • Tlf.: +47 23 11 65 00 • Faks: +47 23 11 65 01 • www.selmer.no • Foretaksnr.: 947 739 611

2.2 Mellomlagring av materiell og maskiner

Rebaioli ønsker å benytte Eiendommen til mellomlagring av materiell og maskiner som skal benyttes i forbindelse med byggingen av kraftledningen. Dette vil hovedsakelig være deler til de nye stålmastene som skal oppføres, men også maskiner som skal benyttes til strekking av kabler og en drivstofftank med en kapasitet på ca. 10 000 liter. I tillegg vil Eiendommen bli benyttet som parkeringsplass for tre trailere på nattestid. På dagtid skal disse trailerne benyttes til materialtransport.

Materiellet og maskinene vil bli oppbevart utendørs og i to lagertelt som Rebaioli ønsker å oppføre midlertidig på Eiendommen, jf. punkt 2.4 nedenfor.

2.3 Transport til og fra Eiendommen

For å frakte materialer til og fra Eiendommen vil det bli benyttet kjøretøy, hovedsakelig trailere.

Opprinnelig var det planlagt å etablere en helikopterlandingsplass og en mindre helikopterhangar på Eiendommen, som skulle benyttes som "night stop"/parkering for helikopter på nattestid. Dette tiltaket var derfor omtalt i nabovarselet til Statskog SF og Statens vegvesen Region nord (jf. punkt 4 nedenfor om nabovarsling). Det er imidlertid ikke lenger aktuelt å etablere helikopterlandingsplass og helikopterhangar på Eiendommen, og dette tiltaket er følgelig ikke nevnt i nabovarselet som er sendt til Byggmesteren Tromsø AS.

2.4 Nye tiltak på Eiendommen

Som nevnt innledningsvis ønsker Rebaioli å gjennomføre enkelte tiltak på Eiendommen som et ledd i aktiviteten:

i) Hovedbygget på Eiendommen har behov for oppussing før det kan tas i bruk til overnatting og forpleining for mannskapet som skal bygge kraftledningen. Rebaioli ønsker å oppføre en midlertidig brakkerigg for overnatting mens hovedbygget på Eiendommen gjøres i stand. Brakkeriggen vil bli fjernet så snart hovedbygget er klart til bruk.

ii) Rebaioli ønsker å oppføre to lagertelt på Eiendommen for lagring av maskiner og utstyr. Lagertelt nr. 1 vil ha en størrelse på 20m x 48m x 5m og vil være plassert på Eiendommen frem til kraftledningen er ferdigstilt. Lagerteltet nr. 2 vil ha en størrelse på 20m x 30m x 5m og vil være plassert på Eiendommen i underkant av to år. Ved fjerning av teltene vil også eventuell fundamentering vil bli revet. Leverandøren av teltene (O.B. Wiik AS) vil håndtere byggesøknader og prosjektering.

iii) Rebaioli ønsker videre å oppføre en rigg for vask av maskiner og utstyr. Riggen vil bli utformet som en plattform med et system for avrenning og oppsamling av forurensede væsker/avfall. Avfallet vil bli håndtert i henhold til gjeldende regelverk.

Som vedlegg 1 til denne søknaden er det inntatt en kartskisse som viser den planlagte utnyttelsen av Eiendommen. Plasseringen av lagertelt nr. 2 er foreløpig ikke avklart, og dette teltet er derfor ikke tegnet inn. Videre ber vi om at det ses bort fra den inntegnede helikopterlandingsplassen, da dette tiltaket ikke lenger er aktuelt.

3 KONKRET OM DISPENSASJONENE

3.1 Dispensasjon fra formålet i kommuneplanens arealdel

Det søkes midlertidig dispensasjon fra formålet i kommuneplanens arealdel; "Fritids- og turistformål – fremtidig".

Den nye 420 kV kraftledningen skal bedre forsyningssikkerheten i Nord-Norge, legge til rette for industrivekst og økt verdiskapning, samt produksjon av ny fornybar energi. Allerede i dag er det perioder der ledningsnettet drives med redusert sikkerhet og det er helt nødvendig med regional forsterkning for å sikre en god strømforsyning nord for Ofoten i årene fremover. Bruken av Eiendommen til forlegnings- og lagerområde er en nødvendig del av et tiltak med vesentlig samfunnsmessig betydning. Dette taler for at fordelene ved dispensasjon er klart større enn ulempene.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE) har satt som vilkår for anleggskonsesjonen at den nye kraftledningen bygges og drives i henhold til en miljø-, transport- og anleggsplan (MTA-plan). En MTA-plan har blant annet som formål å sikre minst mulige virkninger for ytre miljø og samfunn, og beskrive hvordan disse hensynene skal følges opp i anleggsfasen. Kravene i MTA-planen skal følges av både Statnett SF, som er tiltakshaver og eier av den nye kraftledningen, og entreprenøren Rebaioli. MTA-planen for den nye kraftledningen på strekningen Balsfjord – Reisadalen følger vedlagt denne søknaden som vedlegg 2.

Statnett har en utvidet dialog med reindriften for å finne løsninger som er akseptable for alle parter. Den utvidede dialogen innebærer at Statnett har møter med alle reinbeitedistriktene med tanke på å avklare eventuelle tilpasningsmuligheter og konkretisering av eventuelle avbøtende tiltak. Som det fremgår av MTA-planens punkt 3.10.2 er det fastsatt flere restriksjoner for anleggsaktiviteten (se tabell 9) og per 13. november 2015 er det også underskrevet avtaler med to reinbeitedistrikter (36 Cohkolat og Könkämä sameby) om gjennomføring av anleggsperioden. På denne bakgrunn er det Rebaiolis oppfatning at bruken av Eiendommen til forlegnings- og lagerområde ikke innebærer større ulemper for reindriften enn den bruken av Eiendommen som kommuneplanens arealdel legger opp til.

I denne forbindelse nevnes det også – som kommunen er kjent med – at Eiendommen opprinnelig ble benyttet som militærleir. Senere har Eiendommen blant annet vært benyttet som flyktningmottak. Historisk må det derfor ha vært mye transport av personer og varer til og fra Eiendommen, og Rebaioli kan ikke se den virksomheten som man nå planlegger vil være til større ulempe enn den tidligere bruken av Eiendommen.

Område BFT 07 er avsatt til *fremtidig* område for "fritids- og turistformål". Det er dermed klart angitt at området ikke benyttes til dette formålet på nåværende tidspunkt. Det er altså ikke slik at den ønskede bruken vil bryte opp en eksisterende bruk av Eiendommen som samsvarer med formålet i kommuneplanens arealdel. Også dette bør være et vektig moment i kommunens helhetlige vurdering av om dispensasjon skal gis.

I kommunens vurdering bør det videre være et vesentlig moment at det kun søkes om midlertidig dispensasjon. Utbyggingen av den nye kraftledningen på strekningen Balsfjord – Reisadalen skal etter planen være ferdigstilt i første kvartal i 2020 og etter dette vil Eiendommen ikke lenger benyttes til forlegnings- og lagerområde. Dispensasjonen er således tidsbegrenset til en forholdsvis kort periode, ca. 3,5 år.

Med unntak av tiltakene nevnt under punkt 2.4 ovenfor vil det ikke være nødvendig å gjøre endringer på Eiendommen for å tilpasse denne til den planlagte bruken. Eiendommen kan og vil bli brukt slik den står i dag.

Eiendommen har også avkjøring direkte fra E8, og det er derfor ikke nødvendig å etablere ny infrastruktur. Også dette taler for at hensynene bak kommuneplanens arealdel ikke blir vesentlig tilsidesatt.

Det må også legges vekt på at Eiendommen er svært egnet til nettopp den type aktivitet som Rebaioli ønsker å drive, og som er helt nødvendig for å bedre forsyningssikkerheten i Nord-Norge. Overnatting og forpleining i hovedbygget samsvarer også med den bruken av hovedbygget som er forutsatt i kommuneplanens arealdel. Den oppussingen av Hovedbygget som Rebaioli utfører vil også kunne ha en positiv effekt på fremtidig bruk av Eiendommen til turistformål.

Videre anser vi at tilflyttingen av mannskap til Eiendommen vil kunne ha positiv økonomisk effekt på lokalt nærings- og kulturliv, både i Skibotn og Storfjord kommune for øvrig – på lik linje med turisme, som er formålet i kommuneplanens arealdel.

Rebaioli anser på denne bakgrunn at vilkårene i pbl. § 19-2 for å gi dispensasjon fra formålet i kommuneplanens arealdel er oppfylt.

3.2 Dispensasjon fra krav om reguleringsplan

Som nevnt ovenfor under punkt 2.4 ønsker Rebaioli å oppføre enkelte nye tiltak på Eiendommen. Av kommuneplanens arealdel fremgår det at reguleringsplan skal foreligge før nye tiltak kan igangsettes, jf. pbl. § 11-9 første ledd punkt 1. Det søkes om midlertidig dispensasjon fra kravet om reguleringsplan for å oppføre to lagertelt og en rigg for vask av maskiner og utstyr (punkt 2.4 ii) og iii) ovenfor). Rebaioli vurderer det slik at den midlertidige brakkeriggen (punkt 2.4 i) ovenfor) ikke er søknadspliktig, og at det derfor heller ikke er krav om reguleringsplan for dette tiltaket, jf. byggesaksforskriften (SAK10) § 4-2.

Det sentrale formålet med utarbeidelse av reguleringsplaner er å trygge gjennomføringen av kommunens oversiktsplanlegging. Det bør derfor vektlegges at dette tilfellet gjelder tre konstruksjoner med begrenset omgang og innvirkning på omgivelsene, og at det allerede er oppført flere bygninger på samme eiendom.

Det prekære behovet for forlegnings- og lagerområde i forbindelse med bygging av kraftledningen gjør alminnelige reguleringsprosesser helt uegnet. På grunn av det sterke behovet for å bedre forsyningssikkerheten i Nord-Norge har Statnett lagt opp til et stramt tidsskjema for prosjektet, hvor hovedentreprisekontrakten ble tildelt Rebaioli i august 2016 og planlagt byggestart for kraftledningen er september/oktober 2016. Det er ikke tid eller ressurser i prosjektet til å gjennomføre en planprosess. Tiltakene er midlertidige og vil vare i ca. 3,5 år. Eiendommen skal deretter benyttes til et annet formål og det er uheldig bruk av kommunens ressurser å gjennomføre en ressurskrevende planprosess for et tiltak som vil vare i så kort tid, for så å gjenta prosessen og regulere tilbake i tråd med kommuneplanens intensjon om fremtidig formål.

Et privat planinitiativ til detaljregulering, som ville vært alternativet til dispensasjon, ville ikke utløst krav til konsekvensutredning, jf. pbl. § 4-2 annet ledd, jf. forskrift om konsekvensutredninger § 2. Derimot skulle behovet for konsekvensutredning blitt underlagt en nærmere vurdering, jf. forskriften § 3. Vurderingskriteriene fremkommer i forskriftens vedlegg III. Etableringen av tiltaket faller slik vi ser det ikke under noen av kategoriene i vedlegget som medfører at kommunen skal vurdere nærmere om planen kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn, se bokstavene a) til q) i vedlegget.

Dersom kommunen skulle komme til at en av kategoriene i bokstavene a) til q) er anvendelig, slik at behovet for konsekvensutredning skal vurderes i henhold til kriteriene i vedlegg III tredje ledd, kan vi ikke se at det er grunnlag for å falle ned på at konsekvensutredning er nødvendig. Vedlegg III tredje ledd har følgende ordlyd:

> *"Ved vurderingen av om en plan kan få vesentlige virkninger skal det ses hen til tiltakets størrelse, plassering eller egenskaper, samvirke med andre gjennomførte, vedtatte og planlagte tiltak, og virkningenes omfang, kompleksitet, varighet, frekvens og reversibilitet."*

Tiltakene på Eiendommen (lagerteltene og riggen for vask av utstyr og maskiner) har en begrenset størrelse og berører ikke andre eiendommer. Tiltakene er også skjermet fra omgivelsene på grunn av vegetasjonen rundt Eiendommen. Tiltakene har videre en begrenset varighet og vil bli reversert: Både lagerteltene og riggen for vask av maskiner og utstyr vil bli fjernet og eventuell fundamentering vil bli revet, slik at Eiendommen tilbakestilles til nåværende stand etter at den nye kraftledningen er ferdigstilt.

Rebaioli kan på denne bakgrunn ikke se noen relevante ulemper ved å gi dispensasjon fra kravet om reguleringsplan.

4 NABOVARSLING

Den 10. oktober 2016 ble det sendt nabovarsel til følgende naboer/gjenboere, jf. pbl. § 21-3:

- **Statskog SF**, som hjemmelshaver til gnr. 45 bnr. 2 i Storfjord kommune.
- **Staten v/Statens vegvesen Region nord**, som ved kjøpekontrakt datert 15. september 2015 har kjøpt en avgrenset del av Eiendommen (1484 m²) i forbindelse med bygging/utbedring av E8. Arealet er illustrert i kartskisse vedlagt kjøpekontrakten (vedlegg 3) og er per dags dato ikke fradelt fra Eiendommen.

Dokumentasjon på nabovarsel til Statskog SF og Statens vegvesen Region nord (gjenpart og kvittering) følger vedlagt denne søknaden som vedlegg 4.

Den 27. oktober 2016 ble det også sendt nabovarsel til følgende nabo:

- **Byggmesteren Tromsø AS**, som eier et garasjebygg på Eiendommen med tilhørende areal. Arealet er illustrert på vedlagte kartskisse (vedlegg 5 – areal "B") og er per dags dato ikke oppmålt eller fradelt fra Eiendommen.

Dokumentasjon på nabovarsel til Byggmesteren Tromsø AS (gjenpart og kvittering) følger vedlagt denne søknaden som vedlegg 6.

Statskog SF har i en e-post av 13. oktober 2016 fremsatt følgende kommentar som gjelder riggen til vask av maskiner og utstyr:

> *"Det forutsettes at det innhentes nødvendig tillatelse i h.h.t. gjeldende regelverk (utslippstillatelse) med tanke på mulig forurensing av grunn av forurenset væske /avfall."*

Ut over dette hadde Statskog ingen merknader til nabovarselet. Kopi av e-posten fra Statskog og svaret fra Rebaioli følger vedlagt som vedlegg 7.

Statens vegvesen Region nord har i brev av 26. oktober 2016 uttalt at de i utgangspunktet ikke har innvendinger til de omsøkte tiltak, men at de forutsetter å få oversendt en kopi av dispensasjonssøknaden fra Storfjord kommune til uttalelse. Brevet fra Statens vegvesen Region nord er sendt med kopi til kommunen, men vedlegges også her (vedlegg 8).

Eventuelle merknader eller innvendinger fra **Byggmesteren Tromsø AS** vil bli videreformidlet til kommunen så snart disse måtte foreligge.

5 AVSLUTNING

Rebaioli håper på positivt svar og stiller gjerne til konferanse dersom det er forhold kommunen ønsker nærmere avklart. Ved spørsmål kan Rebaioli v/Bjørn Frang kontaktes på tlf. 917 13 110 eller e-post bjorn.frang@rebaioli.no.

Med vennlig hilsen
ADVOKATFIRMAET SELMER DA

Fredrik Høyang Røsholdt
advokat

Vedlegg:

1. Kartskisse, ønsket bruk
2. MTA-plan for Balsfjord – Reisadalen
3. Kjøpekontrakt Statens vegvesen
4. Nabovarsel – Statskog SF og Statens vegvesen
5. Kartskisse, garasjeanlegg
6. Nabovarsel – Byggmesteren Tromsø AS
7. E-post fra Statskog SF av 13. oktober 2016 og svar fra Rebaioli av 14. oktober 2016
8. Brev fra Statens vegvesen Region nord av 26. oktober 2016

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2017/37 -1
Arkiv: L00
Saksbehandler: Joakim Stensrud Nilsen
Dato: 13.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
4/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Fastsetting av reguleringsgrense - varsel om oppstart

Vedlegg
1 Forslag til avgrensning, samt skisse til mulig innhold i reguleringsplan

Saksopplysninger

SPD har tidligere bedt administrasjonen klargjøre sak om oppstart for reguleringsplan med tanke på utvidelse av oldersletta boligfelt. Man har i tidligere møte i SPD gjennomgått noen av kriteriene for dette planarbeidet. Under er noen av parameterne som må tas hensyn til kommentert.

<u>Rammer og konsekvenser ved avgrensning</u>

Hatteng sentrumsplan:
Boligfeltet vil være en sentral del i utviklingen av Hatteng sentrum. Det er planlagt oppstart i 2017 for Hatteng sentrumsplan. I forbindelse med dette har man i en enkel stedsanalyse (Høgtuns plankontor og Storfjord kommune) funnet momenter som må vurderes ved utvidelsen av boligfeltet, opplistingen er ikke uttømmende.

- Kitdalselva
    - Sikring av grøntområde mot Kitdalselva. Eksisterende reguleringsplan for Hatteng industriområde har regulert en 30m sone fra elvekanten. Det forventes videreføring av denne opp mot Hatteng Camping
    - Gjenåpning av gamle flomløp/elveløp: NVE har tidligere forespeilet kommunen en plan for å få vannføring i noen av de gamle elveløpene fra Kitdalsbrua til E6. Dette vil gi områder som må avsettes til grønnstruktur.
    - Tilknytning tursti/gangveg langs elva, og eventuelle krysningspunkt(er). Viser til stedsanalyse i forbindelse med Hatteng sentrumsplan.
- Høyspent

    - Det går to høyspenttraseer gjennom og tilstøtende planområdet. Det må vurderes om begge eller en av disse skal legges som jordkabel i forbindelse med reguleringen av boligfeltet. Dette vil ha stor betydning for hvordan utformingen av boligfeltet planlegges. Eventuelt om man skal gjøre dette i flere trinn.
- Industriområde Hatteng
    - Reguleringsgrense for Hatteng industriområde er tilstøtende høyspenlinje nord/sør.
    - Dette er det største ledige regulerte industriområde i Storfjord som eies av kommunen.
- Tidligere Hatteng Sentrumsplan (2007-2009)
    - Tidligere er det gjort et arbeid med et forslag til sentrumsplan for Hatteng (2007-2009). Forslaget inneholdt etablering av rundkjøring ved Taternesset med ny adkomst mot Hatteng-Kitdalen-Signaldalen. Eksisterende adkomster ved Hellaren og Hatteng skulle da stenges. Tenkte adkomstveg ville da gå gjennom industriområdet, og gjennom dagens tenkte utvidelse av Oldersletta boligfelt. Man må dermed konkludere med at dersom man utvider Oldersletta boligfelt noenlunde i samsvar med vedlagte skisse nr. 1, vil man samtidig legge føringer for Sentrumsplan Hatteng, og dermed forkaste tidligere forslag.
- Bruk av konsulent
    - Administrasjonen vil i møtet legge fram informasjon om avtale med Høgtuns plankontor og eventuelle konsekvenser ved de forskjellige planavgrensningene.
        - Tidsbruk – kostnader – egne ressurser
- Andre forhold
    - Vann og avløp – området er flatt, og hensyn til prosjektering av VA burde ivaretas på best mulig måte
        - Unngå behov for huspumpe
    - Private eiendommer i planområdet – kommunen kan bruke reguleringsplan som ekspropriasjonsgrunnlag.
    - Tilknytning mot sentrum – G/S, lekeområder, næring
    - Vintervedlikehold, renovasjon, post, utrykning ...
    - Mulighet for videre utvidelse i dagens industriområde.
    - Snøskuterløype fra Hatteng til havet/taternesset.
    - Størrelse på tomter
        - Skissen viser relativt store tomter, dette med tanke på at området ikke er attraktivt med tanke på lysforhold og utsikt, samt krav om ingen underetasje (VA-problematikk).
    - Adkomstveg «gjennom» Hatteng camping.

Vurdering

Man burde ikke sette planområdet for snevert ved varsel om oppstart. Utvidelse av planområdet vil som oftest medføre nye høringsrunder og/eller nytt varsel om oppstart. Et større planområde medfører som oftest flere forhold å hensyn til under planlegginga, og dermed et mer omfattende arbeid.

I denne situasjonen vil et større planområde gi større krav til samkjøring mot tankegang i Hatteng sentrumsplan. Boligfeltet setter føringer for hvordan området blir seende ut framover, og hvilke muligheter man har for utviklingen på Hatteng. En plan med «hele» Oldersletta boligfelt gir bedre mulighet for å få et sammenhengende og godt planlagt boligfelt. Man vil unngå stykkvis planlegging som kan resultere i dårlig sammenheng av infrastruktur og tomtefordeling. Man vil også unngå flere planprosesser, og medfølgende tid og kostnader med disse.

Mulige nøkkelpunkter for avgrensning:

- Høyspent luftlinje Nord-Sør mot eksisterende reguleringsplan industriområdet Hatteng
- Kitdalselva
- Hovegrenselinje 52/3 mot nord-øst, stopp ved Hatteng Camping
- Innlemmer eksisterende boligfelt på Oldersletta, tilstøtende reguleringsplan ved rådhuset, noe overlapping.

Rådmannens innstilling

Navn på reguleringsplan: Reguleringsplan for Oldersletta Boligfelt

SPD sammen med administrasjonen har i møtet skissert opp ønskede planavgrensning. Administrasjonen tar dette med videre, og legger dette til grunn for fullføring av oppstartsreferat og varsel om planoppstart.

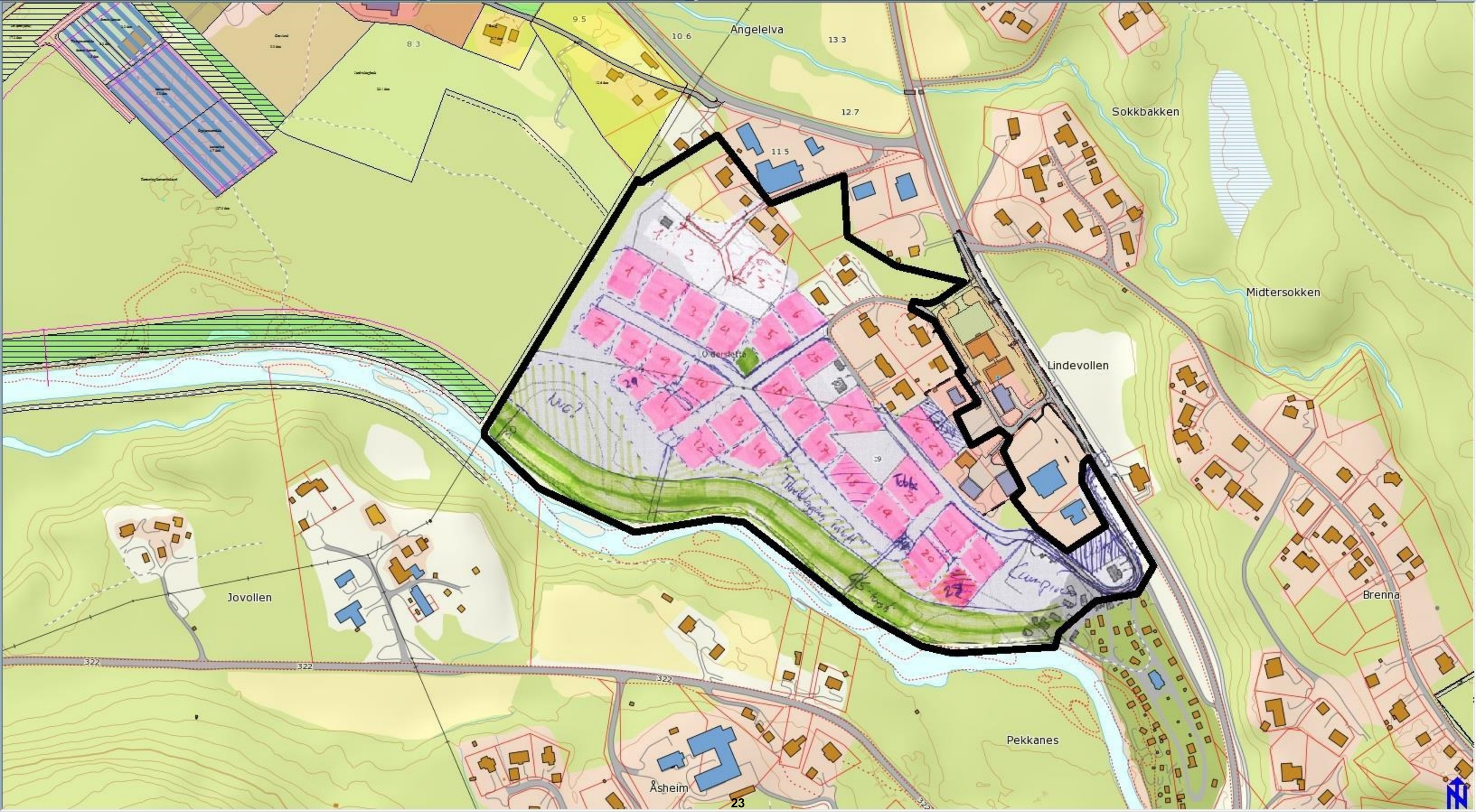
Angelelva
Sokkbakken
Midtersokken
Lindevollen
Jovollen
Brenna
Pekkanes
Åsheim
322
9.5
10.6
13.3
12.7
11.5
8.3

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2016/789 -2
Arkiv: L71
Saksbehandler: Joakim Stensrud Nilsen
Dato: 12.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
5/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Boligprosjekt Hatteng - Endring av lokasjon

Saksopplysninger

Denne saka tilhører prosjekt *1021 Boligbygging i egen regi*

På grunn av størrelse på bygg, og konflikt med infrastruktur på tildelte eiendom gnr/bnr 52/185, vil man se på muligheten til å re lokalisere byggeprosjektet. Dagens tomt inneholder område brukt som snødeponi, trafokiosk, og høyspentlinje som setter store begrensninger for utnyttelse av tomta. Alternativer for ny plassering av tilsvarende tomt er skissert under.

<u>Brenna</u>

Området ligger i dag på *Off.Friområde (idr.pl)* i reguleringsplan for Brenna – Kitdalselva. For å kunne ta dette i bruk til boligformål må man enten innvilge dispensasjon fra reguleringsplanen eller gjennomføre en reguleringsendring.

SPD har tidligere bedt adm. Sjekke mulighetene for å omdisponere hele dette friarealet til boligformål (8 tomter). Dette ble skrinlagt på grunn av konflikt med rød støysone fra Brenna Skytefelt. Skisserte tomter (2 stk) er plassert slik at de grenser mot rød støysone hentet fra kommuneplanens arealdel.

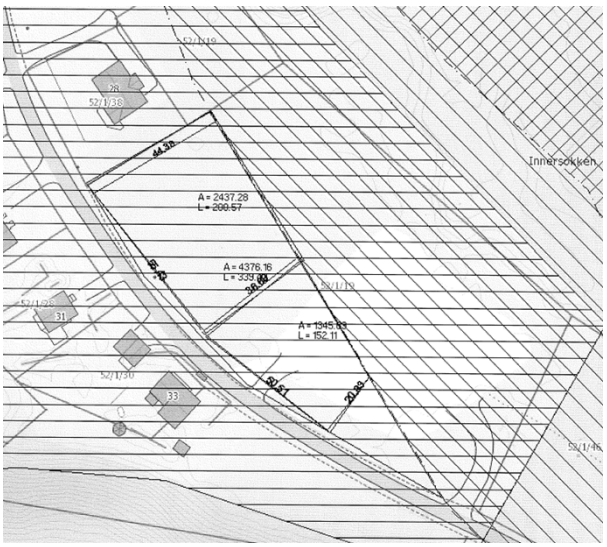

Figur 1: Skisse to tomter utenfor støysone, Brenna

De to tomtene er henholdsvis grovt målt til 2,4daa og 1,3daa. Det er da tiltenkt at tomt på størrelse 2,4daa er egnet som alternativ til 52/185. Tomta ligger ca. 480m i luftlinje fra 52/185, og ca. 930m gangveg. Dette må vurderes opp mot tilskuddsrammene fra Husbanken, samt vilkårene i anbudsrunde tilknyttet prosjektet.

Eiendommen har enkel tilknytningsmulighet til kommunalt vann og avløp samt kommunal veg.

Oldersletta ny

Alternativt område er avmerket i rosa med markering *23* i skissen. I skissen er 52/185 omgjort til de små tomtene 26 og 27 samt snødeponi og område til trafokiosk. Tenkte tomt *23* er i umiddelbar nærhet til 52/185, disse er adskilt med vegareal (10m).

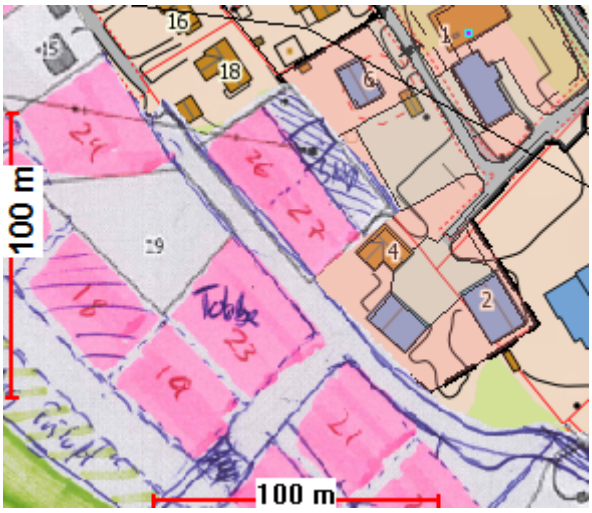

Figur 2: Skisse alternativ Oldersletta

Området er uregulert, og er i kommuneplanens arealdel avsatt til boligbygging. Området har krav om reguleringsplan før tiltak kan igangsettes. Dersom fradeling av eiendom skal skje før reguleringsprosess er kjørt, vil dette måtte ha dispensasjon fra kommuneplanens arealdel.

Eiendommen vil inngå i område for utvidelse av Oldersletta boligfelt. Dersom man igangsetter en fradeling av tenkte tomt vil dette sette føringer for hvordan reguleringsplanen utformes tilstøtende denne.

Eiendommen har enkel tilknytningsmulighet til kommunalt vann og avløp. Kommunal veg må forlenges med ca. 50m for å gi adkomst.

Vurdering

Administrasjonen ber SPD beslutte hvilken av løsningene man skal gå videre med. Dette vil da utløse at administrasjonen vil klargjøre en dispensasjonssak som sendes på høring til berørte parter og sektormyndighetene før vedtak kan fattes av SPD. Begge alternativene vil utløse krav om dispensasjon eller omregulering.

Dersom dispensasjon skal kunne gis må man kunne argumentere for at planens formål ikke blir vesentlig tilsidesatt, og at fordelene med dispensasjon er større enn ulempene.

Rådmannens innstilling

SPD ber administrasjonen arbeide videre med alternativ _____ i henhold til saksopplysninger.

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2016/435 -11
Arkiv:
Saksbehandler: Trond Arne Hoe
Dato: 22.12.2016

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
6/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Organisering av boligforvaltningen i Storfjord kommune

Saksopplysninger

Storfjord kommune opplever stor pågang på kommunale boliger. Parallelt med at det er få boliger til salgs og utleie på det private markedet, er situasjonen nå tilspisset også for kommunale boliger.

Det er nå flere som har et berettiget behov for boliger, men som kommunen nå har problemer med å få innkvartert. Stort sett alle utleieboligene er utleid, da inkludert de som rådmannen har disponert til sine ansatte. Familiegjenforening som har vært gjennomført, og er i ferd med å gjennomføres, er med på å tilspisse situasjonen ytterligere.

I den sammenheng, og der vi snur på hver stein for å komme boligsøkende i møte, er selve organiseringen av boligforvaltningen kommet opp som et tema. Det er da kommet en bestilling fra politisk hold om å få utredet muligheten til å skille ut alle kommunale boliger i et eget selskap.

I oktober ble det avholdt et møte med bred deltagelse både fra politikere og administrasjon der temaet var oppe. Det ble i den sammenheng også invitert inn representant fra Kåfjord kommune, daglig leder i Ungbo AS (Eriksen). Han redegjorde for deres erfaring med et boligselskap.

Som vi vet ligger all boligforvaltning i dag under plan- og driftsavdelingen. Her foregår all forvaltning på administrativt og praktisk nivå. Herunder utleie, boligtildeling, kontrakts behandling, fakturering, vedlikehold, nybygg, oppgraderinger etc. Alle utgifter og inntekter blir da ført på ansvar 730 som er utleieboliger.

I denne fremstillingen vil en prøve å synligjøre mulige organiseringsmodeller, og hvordan dette kan slå ut både når det gjelder effektiv boligforvaltning, fokus på vedlikehold og etterslep, samt de økonomiske sidene ved de ulike «modellene».

Vurdering

Eksisterende modell

Her ligger all forvaltning av boligmassen under plan- og driftsetaten. Hvis vi isolert ser på den situasjonen vi er inne i med mangel på boliger, dårlig standard etter flere års etterslep på vedlikeholdet, kan en fort konkludere med at denne modellen har sine svakheter.

En må imidlertid ta med i vurderingen at Storfjord kommune de siste årene har vært kjørt på sparebluss gjennom sin «visitt» i Robek. I en slik situasjon er det da naturlig at en holder fokus på å opprettholde funksjoner rettet mot liv og helse samt barn og unge. I denne prosessen blir det gjort prioriteringer og tekniske oppgraderinger av bygg blir da en salderingspost.

Fordelen med modellen er at kommunen har innarbeidet dette i organiseringen av etaten, og alle prosesser mht. administrering og praktisk gjennomføring ligger klar.

Bakdelen er vel at dette er noe tungrodd organisering, og at alle funksjoner er presset på tid med andre oppgaver som etaten stadig blir pålagt. En får derfor ikke det fokus som en skulle ønske og som det er et stort behov for.

Som det nevnes i innledningen er all «økonomi» samlet i et ansvar når det gjelder boligene. Regnskapsåret 2015 viser følgende tall for ansvar 730, kommunale boliger:

Inntekter:	kr.	1.846.670,-
Lønn inkl. sos. utgifter:	kr.	450.128,-
Andre utgifter:	kr.	401.293,-
Resultat:	**kr.**	**995.249,-**

Fordel: God politisk styring, uten detaljstyring. Rimelige raske beslutningsprosesser gjennom eget styre. Alle lånefasiliteter er tilgjengelige. Kommunalbanken må forventes å gi beste rentetilbud. Mulighet å skille ut forretningsområder i aksjeselskap sammen med andre interessenter hvis det blir ønske om dette.

Ulempe: Felles økonomi med kommunen. Dvs. at foretaket er på et eget ansvar med eget regnskap i driftsbudsjettet. I den situasjon som er avspeilet i planperioden med at vi må ta ned rammene hvert år er dette ikke forenelig med den satsingen vi ser vi må gjøre i boligmassen. Ut fra regnestykket ovenfor ser en at etaten med å «miste» dette ansvaret vil gå med rundt en mill. i mindreinntekter. Dette må da kompenseres fra andre ansvar der en må ta ned tjenestenivået tilsvarende.

Aksjeselskap

Kommuner velger ofte å danne et aksjeselskap dersom virksomheten foregår i et konkurranseutsatt marked. Dette gir bedre konkurranseforhold og mulighet for å ha andre eiere enn kommunale. I dette tilfellet kan en vel si at kommunen er ute i et slikt marked med stor etterspørsel etter boliger.

Styret i selskapet har her det overordnete ansvar for forvaltningen av selskapet, og eierne har myndighet gjennom generalforsamlingen. Dette betyr at kommunen som aksjeeier ikke kan gi pålegg til selskapets styre uten at dette skjer i form av en beslutning fra generalforsamlingen.

Minimum aksjekapital for AS er kr. 30.000,- Ting-innskudd er mulig. Dette er beskrevet godt i aksjeloven.

Nivået på eierandelen må derfor tilpasses kommunens mål med eierskapet. Dersom bedriften tidligere har (eller skal) operere innenfor et lovbestemt monopolområde, kan det være hensiktsmessig at kommunen eier 100 prosent av aksjeselskapet.

Lov om aksjeselskaper, aksjeloven regulerer alle forhold knyttet til et aksjeselskap.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44?q=Aksjeloven

Fordel: Raske beslutningsprosesser gjennom daglig leder og eget styre. Boligmassen blir overført selskapet til en fastsatt sum. Lånefasiliteter er tilgjengelige for finansiering av boligmassen og prosjekter. Med finansiering av selskapet i orden har en mulighet til å holde et konstant fokus på boligmassen både ordinær vedlikehold, renovering og nybygg.

Ulempe: Kommunen har ikke kontroll på selskapet utenom generalforsamlingen. Pr. i dag har mest sannsynlig ikke Storfjord kommune så mange boliger at det er rom får å ha en daglig leder i full stilling, og da selvsagt heller ikke en vaktmester ansatt. Ungbo AS i Kåfjord løste dette de første årene ved å leie vaktmestertjenester fra kommunen. Det er også en ulempe for kommunen at vi mister inntektene fra boligene. Dette vil medføre at en må redusere kostander tilsvarende i driftsregnskapet.

Kommunalt Foretak KF

Når kommunen skal utføre spesielle kommunale oppgaver kan det lønne seg å ha bedre styring og kontroll. I slike tilfeller passer det å organisere virksomheten i kommunalt foretak.
Denne organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Kommunale foretak er ikke selvstendige selskap, og de kommunale budsjettene bestemmer rammene for foretakets virksomhet.
Foretaket ledes av et styre og en daglig leder. Eksempel: hjemmetjenester KF, byfornyelse KF etc.

Kommunalt foretak er en forholdsvis ny måte å organisere kommunal virksomhet på som kom i lov av 22. juni 1999. Et kommunalt foretak er ikke et selvstendig rettssubjekt men er en del av kommunen. Det har derfor ikke verken økonomisk eller rettslig selvstendig ansvar. Dette er en foretaksform som er utformet med tanke på å være et tilbud om organisering av mer forretningspreget virksomhet, men hvor det allikevel er et ønske om å knytte virksomheten tettere opp til de sentrale kommunale organene.

Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktspart i de avtalene som foretaket inngår og økonomisk ansvarlig. Kommunestyret er foretakets øverste organ, men foretaket ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker.
Foretakets styre er direkte underlagt kommunestyret, kommunestyrets budsjettmyndighet, og styret er bundet av kommunens økonomiplan. Organiseringen er fleksibel, hele eller deler av virksomheten kan i ettertid utskilles i aksjeselskap sammen med andre aktører, eller som reint kommunalt AS.

Kommunelovens kapittel 11 omhandler kommunale foretak (og fylkeskommunale). I lovens § 67 heter det om styrets myndighet: ***Foretaket ledes av styret, som har myndighet til å treffe avgjørelse i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens eller fylkeskommunens økonomiplan og årsbudsjett og andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyre eller fylkesting.***

Fordel: God politisk styring, uten detaljstyring. Rimelige raske beslutningsprosesser gjennom eget styre. Alle lånefasiliteter er tilgjengelige. Kommunalbanken må forventes å gi beste rentetilbud. Mulighet å skille ut forretningsområder i aksjeselskap sammen med andre interessenter hvis det blir ønske om dette.

Ulempe: Felles «økonomi» med kommunen. Dvs. at foretaket i kommunens regnskap kan ligge på et eget ansvar med eget regnskap i driftsbudsjettet. I den situasjon som er avspeilet i planperioden med at vi må ta ned rammene hvert år er dette ikke forenelig med den satsingen vi ser kommunen må gjøre i boligmassen.

Generelle vurdering

Det er et stort behov for å få økt fokus på boligmassen. Spørsmålet er da hvordan vi kan få dette til på en mest mulig effektiv måte. Vi vet at Storfjord kommune har ca. 40 boliger. Ungbo AS i Kåfjord har dobbelt så mange boliger. Selv med dette antallet var det økonomisk vanskelig å ha en daglig leder i full stilling. Daglig leder tar i dag selv mange småjobber rundt om. Ungbo AS føler nå at selskapet går greit og er fristilt fra kommunen. Modellen fungerer godt, og vi at de i Fremtid i nord nå lyser ut en stilling på vedlikeholdssiden.

Storfjord kommune har, som flere andre nord-troms kommuner, gjennomført prosjekter med private utbyggere av typen Hamarøymodellen eller andre modeller. Modellen(e) er rettet mot vanskeligstilte og utløser da tilskudd fra husbanken. Her er det privat part som er utbygger og eier av byggene. Kommunene stiller tomt tilgengelig. Kommunene inngår da en avtale om leie til vanskeligstilte og da med en kontraktfestet bindingstid på et bestemt antall år.

Boligbygging i eget regi er vedtatt av kommunestyret høsten 2016. Dette etter noe turbulens med privat utbygger vedr. gjennomføring av avtale knyttet til «Hamarøymodellen» her på Hatteng.
Første prosjekt med leiligheter er vedtatt bygd på Oldersletta, og prosjektet vil blir igangsatt innen kort tid. Det er ligger i kortene at også disse leilighetene etter hvert vil bli solgt/overført selskapet. Verdien her er ikke tatt med i regnskapsmessig bygningsverdi nedenfor. Prosjektet er budsjettert med kr. 12 500 000 inkl. mva.

Storfjord kommune har også høstet erfaring fra Tranøy kommune. Rådmannen der orienterte oss på boligkonferansen i Tromsø om deres ståsted. Da han kom til kommunen for noen år siden hadde kommunen et heleid kommunalt AS som driftet alle kommunale boliger. Drifta av selskapet gikk ikke så bra, og grensen for redusert aksjekapital var nådd flere ganger. Noe som resulterte at kommunen måtte berge selskapet med å skyte inn mer kapital. Dette så kommunen seg lei på, og de besluttet å avvikle selskapet. Boligene blir i dag driftet av kommunen selv, og de har bygd flere boliger etter Hamarøy og/eller tildelingsprinsippet. De har etter det han la frem lyktes med denne typen drift og utbyggingsform.

Hvis et nystiftet selskap må «kjøpe ut» alle boligene fra kommunen vil dette med det vi har i balansen dag utgjøre ca. kr. 13 000 000 (ca. kr. 350 000 pr. bolig. For lavt??). Hvis da kommunen går inn med halvparten av boligmassen som aksjekapital og ikke kontantinnskudd vil selskapet måtte ut med kr. 6 500 000.

Tilbakeblikk på regnskap for 2015 knyttet til Utleieboliger ansvar 730

Konto (T)	Regnskap	Totalt budsjett
Lønn inkl sos. utg.	450 128,30	433 172,00
Øvrige utgifter	401 292,72	875 114,00
Inntekter	-1 846 670,91	-1 371 468,00
UTLEIEBOLIGER	-995 249,89	-63 182,00

Her ser en at vi har et stort underforbruk på utgiftssiden og noe høyere inntekter enn budsjettert. Underforbruket viser at fokuset på boligene samt kapasiteten i organisasjonen med eksisterende modell ikke er god nok. Her kan muligens en fristilt organisering øke dette fokuset.

Rådmannens innstilling

- Nåværende organiseres av boligforvaltningen i plan- og driftsetaten videreføres.
- Dagens modell blir gjenstand for en intern og/eller en ekstern gjennomgang med hensyn til effektivitet, jobbe smartere, samt innhente «best praksis» på området.
- Etter denne gjennomgangen legges forslag til «fremtidig modell» frem for ny politisk behandling.

Eierstyring

1.1 Innledning

1.1.1 Bakgrunn for eierskapsmeldingen

Det er betydelige verdier og samfunnsoppgaver som blir forvaltet i kommunens selskap, stiftelser, foretak og gjennom ulike samarbeidsformer. Målet med eierskapsmeldingen er å gi en systematisert oversikt over alle selskaper som Kåfjord kommune har eierinteresser i samt drøfte kommunens ulike motiv for å opprette eller delta i selskap. Videre skal eierskapsmeldingen gi retningslinjer for kommunens eierstyring. Kommunen har også et kontroll- og tilsynsansvar overfor eierinteressene i de ulike selskapene.

For enkelthetsskyld brukes ”selskaper” som en samlebetegnelse for aksjeselskaper, interkommunale selskaper, kommunale foretak og samarbeidsløsninger etter kommunelovene §§ 27 og 28.

Selskapenes strategiske mål blir i stor grad utformet av styrene i selskapene. Derfor er det viktig at kommunestyret overfor selskap med kommunale eierinteresser aktivt definerer og revurderer motiv, mål og forventninger. Styrets oppgaver er å arbeide for å videreutvikle strategien samt å realisere selskapets mål

1.1.2 Oppbygning av eierskapsmeldingen

Eierskapsmeldingen er delt inn i 5 deler. Del I drøfter de ulike motivene for selskapsdannelse samt presenterer de ulike selskapsformene. I del II gis det en definisjon av eierskapspolitikk og det fastsettes noen prinsipper for godt eierskap. Del III gir en samleoversikt over de ulike selskapene, mens del IV gir en nærmere presentasjon av hvert enkelt selskap. I del V er det lagt inn en handlingsplan for oppfølging av det kommunale eierskapet.

Dokumentet bygger på tilsvarende eierskapsmeldinger fra andre kommuner i tillegg til at KS eierforum sine anbefalinger for godt eierskap forsøkt hensyntatt i dokumentet.

1.2 Å eie er å ville, motiver for selskapsdannelse

En eierstrategi for Kåfjord kommune sine selskaper vil gi retningslinjer for hva kommunen ønsker med selskapene. Strategien vil legge grunnlag for tydeligere retningslinjer til selskapet, for eksempel i forhold til utforming av vedtektene.

Denne eiermeldingen tar utgangspunkt i en alminnelig antakelse om at når kommunen etablerer et foretak eller selskap, eller går inn som medeier eller deltaker sammen med andre kommuner gjør kommunen det for å oppnå noe.

Hovedideen er at eierskapet deles inn i nedenstående motiv, og at kategoriene kan bidra til tydeliggjøre kommunens målsetning med selskapene.

1.2.1 Finansielt motivert

Dersom hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater, defineres eierskapet som finansielt. Finansielt formål betyr ikke at eier har en kortsiktig horisont på sitt eierskap eller at eier ønsker å selge aksjene i selskapet. Finansielt formål er naturlig for selskaper som er forretningsmessig orientert og hvor bedriftsøkonomiske lønnsomhetskriterier ligger til

grunn for selskapenes arbeid. Avkastningsmålene for hvert enkelt selskap bør fastsettes ut fra selskapsspesifikke forhold.

Et aksjeselskap vil normalt være mest aktuelt når kommunen har et rent finansielt motiv for sitt eierskap. Er motivet politisk / strategisk må kommunen har tilnærmet full kontroll med selskapet.

1.2.2 Politisk motivert

Dersom formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale kjerneoppgaver under politisk ansvar eller å posisjonere kommunen, defineres eierskapet som politisk. Ved politisk eierskap vil selskapet være et gjennomføringsorgan for politiske målsettinger, eierskapet vil ha karakter av en "strategisk" investering for kommunen. For offentlige eiere kan den samfunnsmessige verdiskapningen være formålet bak investeringen. Det er den samfunnsøkonomiske nytten som representerer det politiske elementet i eierskapet. Eksempelvis vil eierskap i en attføringsbedrift være politisk motivert.

1.2.3 Effektivisering

Selskapsdannelsen er motivert i at man ønsker å oppnå økt mengde av tjenester for de midler som er til disposisjon, og/eller høyere kvalitet på tjenestene. Eks. kan være interkommunalt samarbeid som gir muligheter for tjenester som enkelte kommuner ikke ville kunne klare like godt alene.

1.2.4 Samfunnsøkonomisk motivert

Selskapsdannelsen er samfunnsøkonomisk motivert dersom formålet med kommunens deltakelse i selskapet er å oppnå totalt sett mer samfunnsøkonomisk gunstige resultater/gjennomføring av oppgaver. Her vil offentlig engasjement og styring i oppgaveløsningen stå sentralt.

1.2.5 Regionalpolitisk motivert

Dersom eierskapet er motivert ut i fra at selskapet styrker regionens muligheter og posisjon til å gjennomføre oppgaver i forhold til andre regioner og nasjonalt kan vi si at det er regionalpolitisk motivert. Her kan også posisjonering for å utløse statlige midler være en del av begrunnelsen.

1.2.6 Blandingsformål

Det kan tenkes selskaper som er opprettet med en blanding av flere motivasjoner. Valg av selskapsform vil kreve særlig omtanke i selskaper med blandingsformål. Et utgangspunkt bør være at jo større politisk betydning er virksomhet har, dess større bør den politiske innflytelsen være. I tilfeller med blandingsformål er det svært viktig at eieren (kommunestyret) gir selskapet så klare styringssignaler som mulig.

1.3 Selskapsformer

I de tilfellene der selskapsdannelse er aktuelt står kommunene i prinsippet fritt til selv å velge selskapsform. Før det avgjøres hvilken selskapsform som er mest formålstjenlig i forhold til de motiver kommunen har lagt til grunn for selskapsdannelsen, må det gjøres en rekke avveininger. Vurderingen må gjøres med tanke på at selskapsformen står i forhold til de oppgaver og funksjoner selskapet er tenkt å utføre, og hvilke rammebetingelser selskapet trenger.

Nedenfor presenteres de mest brukte selskapsformene, samt stiftelse.

1.3.1 Kommunale foretak (KF)

Rettslig stilling og lovgivning:
Kommunale foretak er en del av kommunen som rettssubjekt og hjemlet i kommunelovens kapittel 11. Foretaket er ikke et eget selskap med rettslig eller økonomisk selvstendighet. Det kommunale foretaket er underlagt kommunestyret som øverste myndighet. Gjennom vedtektenes formålsbestemmelse fastsetter kommunestyret den virksomhet foretaket skal drive og den ytre rammen for styrets myndighet. Kommunestyret kan gjennom vedtektene eller andre typer vedtak gi bindende pålegg for foretaket. Både stifting og oppløsning av kommunale foretak vedtas av kommunestyret.

Et kommunalt foretak er en utskilt og ganske frittstående del av kommunens forvaltning, men det er altså ikke et eget rettssubjekt. En konsekvens av dette er at foretaket som sådant ikke selv kan ha rettigheter og plikter, men at det er kommunen som er part i foretakets avtaler og som hefter for de forpliktelser foretaket påtar seg. Foretaket som sådant kan heller ikke ha partsstilling overfor domstoler eller andre myndigheter.

Selskapsformens egnethet:
Der kommunen ønsker å gi virksomheten en noe mer selvstendig stilling enn det som gjelder i den tradisjonelle etatsmodellen kan det etableres et styre som kommunalt foretak.
Reglene om kommunalt foretak tar særlig sikte på å gi et alternativ for mer selvstendig organisering av kommunale oppgaver. Organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Det er imidlertid ikke begrensninger i selve loven med henhold til hvilke oppgaver kommunen kan legge inn i et kommunalt foretak.

Styrende organ:
Foretaket ledes av et styre og daglig leder. Dette er obligatoriske organer. Dersom ikke kommunestyret har delegert til annet organ å velge foretakets styre, er det kommunestyret selv som velger styremedlemmene, jf. kommunelovens § 62, 2. ledd. Valg av styre skjer etter reglene om forholdstallsvalg og flertallsvalg i kommunelovens § 36 og 38, jf. § 35 nr. 4.
Styret har et overordnet ansvar for organiseringen av foretakets virksomhet. Ledelsesansvaret gjelder ikke bare den forretningsmessige siden av virksomheten, men generelt forvaltningen av de verdier og oppgaver kommunen har lagt til foretaket. Det er styret og daglig leder som opptrer utad på kommunens vegne. Forholdet mellom kommunestyret og styret er imidlertid i utgangspunktet det motsatte av det som ellers følger av kommuneloven; mens kommunestyret overfor kommunens øvrige nemder positivt må angi den myndighet som delegeres, innebærer bestemmelsene om kommunale foretak at det er innskrenkninger i den normalkompetansen som følger av loven og foretakets formål som positivt må angis. Etter kommunelovens § 69 kan styrets selvstendige myndighet begrenses ved vedtektsbestemmelse som fastsetter at nærmere angitte saker må være godkjent av kommunestyret for å være bindende for kommunen. Det er styret i foretaket som ansetter daglig leder. Daglig leder står i et direkte underordnings- og ansvarsforhold til styret som igjen er underlagt kommunestyret.

Arbeidsgiveransvaret:

Daglig leder har det overordnede ansvaret for de ansatte i kommunale foretak. Kommunens overordnede arbeidsgiverpolitikk legger rammene også for kommunale foretak. Dette gjelder

blant annet seniorpolitikk, likestilling, tariffområdet, kompetanseutvikling. Ved brudd i lønnsforhandlinger trer konserntankegangen inn, slik at et brudd oppstått i et foretak, får virkninger for hele det angjeldende området i kommunen. Foretaket kan være medlem av KS Bedrift.

Kommunens økonomisk ansvar og risiko:
Som en del av kommunen er foretaket underlagt kommunestyrets budsjettmyndighet. Dette betyr at de kommunale budsjettene setter rammer for foretakets virksomhet, og styret er bundet av kommunens budsjett. Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktsmotpart i de avtalene som foretaket inngår. Det vil ikke være snakk om å ta ut utbytte fra et KF. På dette området fungerer KF`et som en kommunal etat. Men i perioder med gode økonomiske resultater for foretaket vil det kunne overføres midler til å finansiere den øvrige virksomheten i kommunen.

Styring, tilsyn og kontroll:
Kommunens styrings- og kontrollmuligheter er flere og mer omfattende i kommunalt foretak enn i selvstendige selskaper. Av forskrift til Kommuneloven følger regler for årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om perioderapporter, samt krav om KOSTRA-rapportering. Kontrollutvalget skal behandle årsberetning og årsregnskap fra foretakene, før disse behandles av kommunestyret. Kommunelovens bestemmelser om behandling av regnskapsmessig overskudd eller underskudd legger til grunn en konserntankegang og omfatter således også foretakene. Kommunale foretak har en selvstendig stilling i forhold til kommunens administrasjon. Det innebærer at rådmannen ikke har instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leder. Rådmannen kan imidlertid instruere daglig leder om ikke å iverksette et tiltak eller en sak før kommunestyret har behandlet saken. Rådmannen har således mulighet for legge en slik sak frem for kommunestyret. I saker som foretakene fremmer til kommunestyret har rådmannen i medhold av kommuneloven § 23 ansvar for fullstendig saksbehandling. Rådmannen skal følgelig også i disse sakene legge frem sin vurdering og innstilling til kommunestyret.

Etter en lovendring 1.7.2013 gjelder den alminnelige bestemmelsen om møteoffentlighet i kommunelovens § 31 også for styremøtene i kommunale foretak.

Tabell 1. Rammer for utøvelse av eierskap i kommunale foretak KF

EIERSTYRING	**KOMMENTAR**
Regulert	Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) Kapittel 11: Kommunalt og fylkeskommunalt foretak
Kommunestyret	Kommunestyret er overordnet til styret
Styret	Styret er underordnet kommunestyret. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens økonomiplan og
Rådmannen	Rådmannen kan instruere foretakets ledelse om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken. I saker som foretaket fremmer til kommunestyret har rådmannen i medhold
Vedtekter	Foretaket skal ha vedtekter som angir foretakets formål. I vedtektene kan det fastsettes at styrets vedtak i nærmere angitt saker må være godkjent av kommunestyret selv for å være bindende for kommunen.

Tabellen viser kommunens utøvelse av eierskap gjennom de formelle kanalene for eierstyring.

1.3.2 Vertskommunesamarbeid etter kommunelovens §§ 28 a-k

Rettslig stilling og lovgivning:
En kommune kan overlate utførelsen av offentlig myndighetsutøvelse til en vertskommune etter kommunelovens §§ 28 a-k hvis den aktuelle lov ikke er til hinder for det. Vertskommuneløsningen er en mulighet til å samarbeide om offentlig myndighetsutøvelse. Det opprettes ikke er nytt organ eller rettssubjekt, men oppgaven blir delegert fra egen kommune til den aktuelle vertskommunen. Bakgrunnen for at lovgiver åpnet for delegasjon av offentligrettslig myndighet var behovet for økt samarbeid om kompetansekrevende tjenester og spesielt rettet mot de mindre kommunene.
Det skilles mellom to typer organisasjonsstrukturer innenfor vertskommunesamarbeidet.

1. Ved delegasjon av kompetanse som kommunestyret anser å være av ikke-prinsipiell karakter, opprettes et administrativt vertskommunesamarbeid etter § 28 b. Hver av de samarbeidende kommunene delegerer likelydende kompetanse fra eget kommunestyre til egen rådmann som igjen delegerer til rådmannen i vertskommunen.

2. På områder der kommunestyret anser tjenesten å være av prinsipiell betydning, skal det delegeres likelydende kompetanse til en felles folkevalgt nemd, jfr § 28 c. Rådmannen i vertskommunen forholder seg til nemda som fungerer som et lokaldemokratisk organ for samarbeidet. Nemda kan igjen delegere til vertskommunens administrative myndighet å treffe vedtak i enkeltsaker eller type saker som ikke er av prinsipiell betydning. Vurdering av hvorvidt tjenesten er av prinsipiell eller ikke prinsipiell betydning, avgjøres av hvert enkelt kommunestyre.

For et vertskommunesamarbeid skal det opprettes en skriftlig samarbeidsavtale som vedtas av kommunestyret selv og vertskommunen skal orientere Fylkesmannen om etableringen av samarbeidet. Samarbeidsavtalen skal inneholde en rekke bestemmelser, jf. § 28 e, 2. ledd, herunder uttreden og avvikling av selskapet.

Vertskommunen står fritt til å organisere virksomheten den har fått delegert. Folkevalgte organer i vertskommunen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet på områder som er underlagt samarbeidet.

1.3.3 Samkommune, kommunelovens kap. 5 B (*vil bli opphevet?? – jfr kommunereform)*

Kommuneloven har fått et nytt kapittel 5 B om en ny interkommunal samarbeidsmodell – samkommunemodellen. De nye bestemmelsene er tatt inn i §§ 28-2 a til 28-2 v. Lovendringene trådte i kraft fra 1. juli 2012. Lovendringen innebærer ikke noe krav til omorganisering av allerede etablerte interkommunale samarbeidsordninger. Disse kan fortsette som før.

Samkommunemodellen er som vertskommunemodellen utformet for å gjøre det forsvarlig å overlate kommunale kjerneoppgaver med innslag av offentlig myndighetsutøvelse til et interkommunalt samarbeid. Samkommunemodellen er likevel i større grad tilpasset samarbeid mellom flere kommuner og på et bredere og mer sektorovergripende oppgavefelt.

Samkommunen er et eget rettssubjekt, og ikke en del av deltakerkommunenes virksomhet. Samkommunens øverste organ er samkommunestyret som blir valgt av og blant kommunestyremedlemmene i deltakerkommunene. Hver kommune skal ha minst tre representanter i samkommunestyret. Samkommunestyret kan opprette underliggende folkevalgte organer. Samkommunen skal videre ha egen administrasjonssjef og egne ansatte.

Samarbeid i form av en samkommune innebærer at deltakerkommunene overfører oppgaver og avgjørelsesmyndighet til samkommunen. Loven legger ingen begrensninger på hvilke typer oppgaver og hvilken myndighet som kan overføres fra deltakerkommunene til samkommunen. Deltakerkommunene har ingen instruksjons- eller omgjøringsrett overfor vedtak som treffes i samkommunen. Det er samkommunen selv som vil være rettslig ansvarlig for sine faktiske handlinger og vedtak.

Samarbeidet skal bygge på en samarbeidsavtale. Loven stiller nærmere krav til hva en slik avtale som et minimum skal inneholde. Avtalen kan også regulere andre forhold enn de som er obligatoriske. Samkommunen blir indirekte finansiert av deltakerkommunene. Den enkelte deltakerkommunene hefter ubegrenset for en andel av samkommunens forpliktelser.

Kommuneloven § 28-2 b om overføring av myndighet til samkommunen inneholder en ny generell bestemmelse som åpner for å overføre enhver oppgave eller avgjørelsesmyndighet som ikke i lov er lagt til kommunestyret selv eller andre kommunale organer, til samkommunen. Samkommunemodellen kan i likhet med vertskommunemodellen benyttes til ethvert samarbeid, med mindre den enkelte særlov avskjærer det.

1.3.4 Interkommunalt samarbeid etter kommunelovens § 27

Rettslig stilling og lovgivning:
Lov om kommuner og fylkeskommuner § 27 har regler om samarbeidsavtaler mellom kommuner og/eller fylkeskommuner når samarbeidet er organisert med eget styre. Gjennom vedtektene kan det hjemles at et interkommunalt samarbeid gis ansvar og myndighet slik at det er et eget rettssubjekt.

Styrende organ:
Styret for interkommunalt samarbeid må tildeles en viss selvstendig avgjørelsesmyndighet, men den må begrenses til avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering. Styrets rolle og forhold til samarbeidskommunene må utformes i vedtektene.

At det er begrenset hva slags myndighet som kan legges til et samarbeid etter kommunelovens § 27, avgrenser hvilke type oppgaver det er aktuelt å samarbeide om etter denne lovhjemmelen, sammenlignet med vertskommunesamarbeid etter kommunelovens § 28.

Et samarbeid etter kommuneloven § 27 kommer i stand ved at to eller flere kommuner oppretter et eget styre til løsning av felles oppgaver. Kommunestyret gjør selv vedtak om opprettelse av et slikt styre.

Vedtektene for det interkommunale styre skal inneholde bestemmelser om:
a) Styrets sammensetning og hvordan det utpekes
b) Området for styrets virksomhet
c) Hvorvidt deltakerkommunene skal gjøre innskudd til virksomheten

d) Hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser
e) Uttreden fra eller oppløsning av samarbeidet

Det er forholdsvis snevre grenser for hva slags beslutningsmyndighet de deltakende kommuner kan tildele det interkommunale styret. Det skal være tale om "avgjørelser som angår virksomhetens drift og organisering".

Tabell 2. Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale samarbeid (IS § 27)

EIERSTYRING	KOMMENTAR
Regulert	Lov om kommuner og fylkeskommuner (kommuneloven) § 27: Interkommunalt og inter-fylkeskommunalt samarbeid
Kommunestyret	Kommunestyret gjør selv vedtak om opprettelse av styre. Til styret kan kommunestyret gi myndighet til å treffe beslutninger som angår virksomhetens drift og organisering. Interkommunalt samarbeid etablert i medhold av § 27 er ikke et eget rettssubjekt. Men det er adgang til å etablere interkommunalt samarbeid etter § 27 som eget rettssubjekt hvis deltakerkommunene har ansvaret for virksomhetens gjeld. Det interkommunale styre vil bare kunne handle på vegne av deltakerne i medhold av helt konkrete fullmakter som disse gav det, fullmakter som den enkelte deltaker kan trekke tilbake til en hver tid, om enn med mulig ansvar ovenfor andre deltakere hvis dette er i strid med inngåtte avtaler.
Vedtekter	Vedtektene inneholder bestemmelser om formål (område for styrets virksomhet), hvorvidt samarbeidsavtale deltakerkommunene skal gjøre innskudd, hvorvidt styret har myndighet til å ta opp lån eller på annen måte pådra deltakerne økonomiske forpliktelser. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel om at enkelte typer saker skal legges frem for deltakerkommunene før styret fatter vedtak i saken.

1.3.5 Interkommunale selskap (IKS)

Rettslig stilling og lovgivning:
Samarbeid mellom flere kommuner og/eller fylkeskommuner kan organiseres som interkommunalt selskap etter lov av 29. januar 1999 nr. 6. Loven hjemler at interkommunale selskap er egne rettssubjekt, som både rettslig og økonomisk er skilt fra deltakerkommunene. Selskapet har følgelig sin egen formue og sine egne inntekter, og svarer selv for sine forpliktelser. Det er selskapet selv som inngår og er part i avtaler og har partsstilling i rettssaker og overfor forvaltningsmyndighetene.

Selskapsformens egnethet:
I et interkommunalt selskap kan kun kommuner og fylkeskommuner være deltakere. Lovpålagte oppgaver, samt tjenester der det kan være regningssvarende og strategisk å løse oppgavene felles er eksempler på virksomhet som egner seg for denne selskapsformen. Tilsvarende gjelder regionale utviklingsoppgaver, prosjekter og anlegg. Myndighets- og forvaltningsoppgaver vil kreve overføring av myndighet dersom oppgavene legges til et interkommunalt selskap, og det kan være begrensninger i særlovgivning som gjør at

kommunestyret ikke kan delegere slik myndighet. Slike vurderinger må gjøres i forhold til at selskapet er eget rettssubjekt.

Styrende organ:
Selskapets øverste myndighet er representantskapet. Representantskapet er eiernes organ, og deltakerkommunenes eiermyndighet utøves av representantskapet. Dette innebærer at den enkelte deltakerkommune ikke kan utøve eiermyndighet direkte overfor selskapets styre eller administrasjon. Hver deltakerkommune skal ha minst ett medlem i representantskapet. Det er kommunestyret som velger representantskapsmedlemmene, og dette er en myndighet som ikke kan delegeres. Representantskapsmedlemmene behøver ikke være medlemmer av kommunestyret. Deltakerkommunene kan gjennom representantskapet treffe vedtak som binder styret, og det kan omgjøre vedtak som styret har truffet. Gjennom en rekke bestemmelser legger loven om interkommunale selskaper særlige oppgaver til representantskapet. Dette gjelder fastsettingen av regnskap, budsjett, økonomiplan og valg av revisor, samt vedtak om salg eller pantsettelse av fast eiendom eller andre større kapitalinvesteringer, eller vedtak om å foreta investeringer som er av vesentlig betydning for selskapet eller en eller flere av deltakerne. Av loven følger at det skal utformes en selskapsavtale (vedtekter) og loven oppstiller minimumskrav til innhold. For de enkelte deltakere skal kommunestyret selv vedta avtalen. For deltaker som er interkommunalt selskap vedtas selskapsavtalen av representantskapet. Vedtaket krever tilslutning fra samtlige medlemmer av representantskapet med mindre annet er fastsatt for det deltakende selskap. I selskapsavtalen kan det dessuten fastsettes at visse saker som ellers hører innunder styrets forvaltningsmyndighet, må godkjennes av representantskapet. Samlet sett gir disse bestemmelsene deltakerkommunene i utgangspunktet større innflytelse over styringen av selskapet enn det aksjeloven gir deltakerne i et aksjeselskap. Denne utvidede innflytelsen har først og fremst sammenheng med selskapsdeltakernes ubegrensede ansvar for selskapets forpliktelser. Når deltakerne påtar seg et større ansvar er det også naturlig at styringsmulighetene utvides. Det er imidlertid også slik at dette ikke er mer enn et utgangspunkt. Bakgrunnen for dette er at det også vil være mulig å øke eiernes styring og kontroll ved for eksempel å regulere i en eieravtale at nærmere angitte saker må behandles av representantskapet (eierorganet). I en eieravtale vil deltakerinteressene i selskapet kunne tydeliggjøres og det kan pålegges representantskapet å utføre og føre tilsyn med visse styringsoppgaver overfor styret. Eksempler på dette kan være krav om interne kontrollsystem, økonomistyringsregler, strategiutvikling og finansforvaltning.

Representantskapet kan, etter forslag fra styret, beslutte utdeling av selskapets midler. Dette kan skje etter at regnskapet for siste regnskapsår er fastsatt. Begrensninger knyttet til utdeling av midler er mindre strenge enn aksjelovens regler. Utdeling kan bare besluttes dersom midlene ikke trengs til betaling av selskapsforpliktelser eller til selskapets virksomhet.

Et interkommunalt selskap skal ha et styre og en daglig leder som står ansvarlig for forvaltningen av selskapet. Det hører under styret å forvalte selskapet på vegne av deltakerkommunene. Styret leder selskapets virksomhet og det har ansvar for de at verdier som deltakerne har i selskapet, brukes forsvarlig og i tråd med formålet for selskapet. I forvaltningen av selskapet er styret underlagt representantskapet, og det må følge vedtak og retningslinjer som dette fastsetter. Styrets forvaltningsmyndighet må videre utøves innenfor rammen av selskapsavtalen og selskapets årsbudsjett.

Arbeidsgiveransvaret:
Daglig leder ansettes av styret med mindre det er vedtektsfestet at daglig leder skal ansettes av representantskapet. Ansatte har selskapet som sin arbeidsgiver, med daglig leder som øverste administrative leder. Utvikling av arbeidsgiverpolitisk strategi for selskapet tilligger styret å påse, dersom ikke annet er bestemt i selskapsavtalen. Lov om interkommunale selskaper regulerer ansatte sin representasjon i styret.

Kommunens økonomiske ansvar og risiko:
Et særtrekk ved interkommunale selskaper er at hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en prosent eller en brøkdel av selskapets samlede forpliktelser. Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskap, hvor deltakeransvaret er begrenset. Gjennom selskapsavtalen kan ansvaret begrenses. Samlet skal deltakernes ansvarsandeler utgjøre selskapets samlede forpliktelser. I Selskapsavtalen kan det hjemles muligheter for å bygge opp fond for gjennomføring av investeringer og til nødvendig driftskapital.
Fondsoppbyggingen skal stå i forhold til selskapets oppgave og forpliktelser. Av Lov om interkommunale selskaper
§ 29 følger det at etter forslag fra styret eller med styrets samtykke kan representantskapet beslutte utdeling av selskapets midler. Det kan skje etter at regnskapet for sist regnskapsåret er fastsatt.

Styring, tilsyn og kontroll:
Av forskrifter til lov om interkommunale selskaper følger regler om årsbudsjett og økonomiplan, og krav til årsregnskap og årsberetning. Av forskriftene følger også regler om periodevis rapportering, samt krav om KOSTRA – rapportering. Av lov om interkommunale selskap § 18 følger det at selskap hvor deltakerne betaler tilskudd, er selskapets budsjett ikke endelig før deltakerkommunenes budsjetter er behandlet jf. kommunelovens § 45 nr. 4. Av dette følger det at representantskapet sitt budsjettvedtak ikke er endelig før deltakere har avsluttet sin økonomiplanbehandling ved utgangen av året.

Tabell 3. Rammer for utøvelse av eierskap i interkommunale selskaper IKS.

EIERSTYRING	**KOMMENTAR**
Regulert	Lov om interkommunale selskaper
Represetantskap	Deltakerne utøver sin myndighet i selskapet gjennom representantskapet. Representantskapet er selskapets øverste myndighet og behandler selskapets regnskap, budsjett og økonomiplan og andre saker som etter loven eller selskapsavtalen skal behandles i representantskapet. Representantskapsmedlemmene representerer sine respektive kommuner og fylkeskommuner i selskapsforholdet. Vedkommende kommune har instruksjonsrett overfor sine medlemmer i representantskapet. Dette innebærer at flertallet i kommunestyret eller det organ som har fått myndighet til det, kan gi sine representanter instruks om stemmegivning i representantskapet. Representantskapet har generell instruks- og omgjøringsmyndighet ovenfor styret. Representantskapets leder plikter å innkalle representantskapet til møte når en av deltakerne krever det for behandling av en bestemt angitt sak.

Vedtekter, Selskapsavtale	Selskapsavtalene fastsetter selskapets formål, deltakers innskuddsplikt og plikt til å foreta andre ytelser ovenfor selskapet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene for eksempel kan det avtales en lengre frist for innkalling til representantskapet, eller at visse typer saker skal legges frem for deltakerkommunene (eierkommunene) før styre fatter vedtak i saken

1.3.6 Aksjeselskap (AS)

Aksjeselskap blir gjerne brukt i forhold til regional utvikling og i tilknytning til større prosjekter hvor tidshorisonten er langsiktig. Samferdsel, energi og næringsutvikling har vært de områdene det har vært vanligst å bruke selskapsformen.

Rettslig stilling og lovgivning:
Bestemmelsene om aksjeselskap er regulert i aksjeloven av 13. juni 1997 nr. 44. Selskapet er eget rettssubjekt. Det viktigste trekket ved aksjeselskapsformen er at aksjeeierne ikke er ansvarlig for selskapets forpliktelser annet enn for innskutt kapital. Aksjekapitalen i et aksjeselskap må være på minimum kr. 100.000,-. Et aksjeselskap som ikke er i stand til å oppfylle sine forpliktelser, kan tas under konkursbehandling. Et motstykke til ansvarsbegrensningen er at selskapets eiere ikke rår fritt over selskapets inntekter og formue.

Selskapsformens egnethet:
Et aksjeselskap er et eget rettssubjekt og kan ha en eller flere deltakere. Lovgivningen setter ingen grenser for hvem som kan være aksjeeier i et aksjeselskap. Selskapsformen kan derfor være tjenlig dersom man ønsker å ha ulike grupper av eiere eller legge til rette for at flere, både fysiske og juridiske personer, kan være eiere. Selskapsformen innebærer altså fleksibilitet på eiersiden.

Styrende organ:
Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. Generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapssaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Som selskapets øverste myndighet kan generalforsamlingen instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre lov på særskilte områder fratar generalforsamlingens dens myndighet. Det er gjennom generalforsamlingen aksjeeierne utøver den øverste myndighet i selskapet.

I generalforsamlingen møter kommunen normalt med èn representant. Dette kan være ordføreren, jf. kommunelovens § 9. Dersom ordføreren selv ikke møter, kan kommunen være representert med en fullmektig. Kommunestyret kan før generalforsamlingen avholdes treffe vedtak som binder opp representantens stemmegivning på generalforsamlingen. I selskaper hvor kommunen eier samtlige aksjer, kan kommunestyret beslutte at et samlet kommunestyre skal utgjøre generalforsamlingen. Det kan også besluttes at et annet utvalg skal utgjøre generalforsamlingen. Det vil allikevel være slik at det må stemmes samlet for selskapets aksjer når kommunestyret/formannskapet er generalforsamling. Aksjonæravtaler benyttes ofte for å detaljere forholdet mellom aksjonærene. Aksjonæravtalen kan regulere ulike eierspørsmål så som stemmerett, fordeling av styreplasser, innsynsrett, innskuddsplikt og forkjøpsrett. Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av selskapet. Som hovedregel er det styret som ansetter daglig leder og er dennes overordnede. Daglig leder skal styre selskapet etter de planer, retningslinjer og prinsipper styret har vedtatt.

Styring og kontroll:
En aksjonær har ulike rettigheter i et selskap beroende på hvor stor andel av selskapet vedkommende eier. For kommunen er det derfor viktig at eierandelen er tilpasset kommunes formål med eierskapet. Dersom kommunen har strategiske målsetninger for sitt eierskap bør kommunen ha kontroll med selskapet ved å eie 50% eller mer av de stemmeberettigede aksjene i selskapet. Dersom kommunen ønsker maksimal frihet over selskapet bør kommunen eie selskapet fullt ut, (helst 100 %). Dersom eierskapet er av mer finansiell karakter er det ikke så betydningsfullt hvor stor andel av selskapet kommunen eier.

Kommunens økonomiske interesser:
Økonomisk risiko i forhold til eierandel i aksjeselskaper er direkte knyttet til verdien av aksjekapitalen som kommunen har skutt inn. Selskapets midler disponeres av selskapets styre og daglig leder. Ønsker kommunen(e) som eier selskapet å ta ut midler, må dette skje etter aksjelovens regler om utdeling av utbytte eller fondsemisjon. Utdeling av utbytte til eierne kan bare foretas etter forslag fra styret og må vedtas av generalforsamlingen. Innenfor rammen av aksjeloven kan det gjennom aksjonæravtalen hjemles ytterligere handlingsregler for disponering av selskapets overskudd. Dette vil være bindende for styrets innstilling og generalforsamlingens vedtak.

Tabell 4. Rammer for utøvelse av eierskap i aksjeselskaper AS

EIERSTYRING	**KOMMENTAR**
Regulert	Lov om aksjeselskaper
Generalforsamling	Generalforsamlingen er selskapets øverste myndighet. I dette ligger det at generalforsamlingen kan treffe vedtak i alle selskapssaker, med mindre loven forbeholder avgjørelsesmyndigheten for andre organer. Dernest ligger det i generalforsamlingens stilling som selskapets øverste myndighet at generalforsamlingen kan instruere andre selskapsorganer, omgjøre deres beslutninger eller direkte treffe avgjørelse i andre selskapsorganers saker med mindre loven på særskilte områder fratar generalforsamlingens den myndighet. Generalforsamlingen godkjenner selskapets årsregnskap og årsberetning samt eventuelle andre saker som vedtektene har lagt til den ordinære generalforsamlingen å avgjøre. Utenfor generalforsamlingen har aksjeeierne ingen myndighet i selskapet. Styret skal innkalle til ekstraordinær generalforsamling når aksjeeiere som representerer minst en tidel av aksjekapitalen, skriftlig krever det for å få behandlet et bestemt angitt emne.
Vedtekter, aksjonæravtale	Vedtektene inneholder en del bestemmelser som identifiserer og konkretiserer selskapsforholdet. Bestemmelser om eierstyring kan innarbeides i vedtektene, for eksempel at andre saker enn de obligatoriske etter loven skal behandles på ordinær generalforsamling eller det kan fastsettes at visse saker skal forelegges generalforsamlingen, enten slik at de saker det gjelder, skal være godkjent av generalforsamlingen for at det skal foreligge et gyldig vedtak, eller slik at saken forelegges til informasjon før det treffes vedtak.

1.3.7 Allmennaksjeselskap (ASA)

Rettslig stilling og lovgivning:
Allmenn aksjeselskaper reguleres av lov om allmenn aksjeselskaper, lov 16.06.1997, nr 45. Et allmennaksjeselskap er et aksjeselskap med begrenset ansvar for deltakerne (eierne). At ansvaret er begrenset betyr at de ikke har plikt til å yte høyere innskudd i selskapet enn det som følger av aksjetegningen, og at de kun kan pålegges å betale noe av selskapets gjeld når dette er spesielt avtalt. Allmennaksjeselskap er beregnet på selskaper som har mange aksjeeiere, selskapet må ha en aksjekapital på minimum en million kroner. Aksjer kan tegnes av eller selges til en ubestemt krets, ”allmennheten”.

Selskapet må benevne seg ”Allmennaksjeselskap” i vedtektene og registreres med samme betegnelse i foretaksregisteret. Da skal foretaksnavnet ha med forkortelsen ASA.

Styrende organ:
Selskapet er pålagt å ha et styre på minst tre medlemmer samt daglig leder. Medlemmene av styret velges av generalforsamlingen som også bestemmer om det skal velges varamedlemmer. Gjennom generalforsamlingen utøver aksjeeierne den øverste myndighet i selskapet.

1.3.8 Samvirkeforetak/andelslag

Med samvirkeforetak menes en sammenslutning med hovedformål å fremme medlemmenes økonomiske interesser ved at disse deltar i foretakets virksomhet enten som forbrukere, leverandører eller på annen lignende måte. Avkastningen, bortsett fra en normal forrentning av eventuell innskutt kapital, blir stort sett værende i virksomheten eller fordelt mellom medlemmene på bakgrunn av deres omsetning i foretaket. Ingen av medlemmene bærer personlig ansvar for foretakets forpliktelser.

Rettslig stilling og lovgivning:
Samvirkeloven trådte i kraft 1. januar 2008. Dette innebærer at samvirkelag/andelslag som stiftes etter dette tidspunkt, vil falle inn under den nye loven som helhet, mens det for samvirkelag/andelslag som er stiftet før loven trådte i kraft, vil gjelde enkelte overgangsregler.

Et samvirkeforetak må alltid stiftes av minst to personer og skal alltid ha minst to medlemmer. Både fysiske og juridiske personer kan være stiftere. Stifterne har plikt til å utarbeide stiftelsesdokument m/vedtekter. Loven stiller krav til hva stiftelsesdokumentet og vedtektene minst skal inneholde. Det stilles ingen krav til minstekapital ved stiftelse av et samvirkeforetak. Stifterne kan likevel bestemme at det skal betales innskuddskapital.

Styrende organ:
Et samvirkeforetak skal ha et styre på minst tre medlemmer, med mindre vedtektene bestemmer at det bare skal være to. Et samvirkeforetak skal ha en daglig leder, med mindre vedtektene sier noe annet.

1.3.9 Stiftelser

Rettslig stilling og lovgivning:

Stiftelser et regulert i stiftelsesloven av 15. juni 2001 (ikrafttredelse av 1. januar 2005). En stiftelse skiller seg fra de andre selskapsformene ved at den ikke har noen eiere eller deltakere. Stiftelsen er selveiende. Når stiftelsen først er opprettet har stifterne ikke lenger rådighet over formuesverdien som er overført stiftelsen.

Egnethet:
En stiftelse vil kunne være en egnet organisasjonsform for løsning av bestemte oppgaver som man ønsker å skille ut og gi full selvstendighet. Siden en stiftelse ikke kan ha eiere, kan en kommune ikke øve innflytelse i stiftelsen på grunnlag av eierskap. Dette kan fremstå som en betydelig ulempe, men samtidig gi mulighet for å sikre verdier under skiftende forhold. Lovverket for stiftelser er de siste årene blitt en del endret. Reglene for avvikling av stiftelser er komplekse. Både styret og stifterne må godkjenne avviklingen. I tillegg stilles det krav om godkjenning hos Stiftelsestilsynet før den formelle avviklingen kan finne sted.

Styrende organ:
Stiftelsen ledes av et styre oppnevnt i tråd med vedtektene i stiftelsen. Stiftelsen må ha et bestemt formål, og anses uegnet dersom kommunen ønsker noen form for styring, innflytelse eller kontroll.

1.3.10 Ansvarlig selskap (ANS) og Delt ansvar (DA)

Ansvarlige selskap (ANS) og selskap med delt ansvar (DA) er regulert i selskapsloven, sist endret 1.1.2008. Kommuner har i henhold til selskapsloven ikke anledning til å være deltaker i ANS eller DA

1.3.11 Sammendrag av de ulike organisasjonsformene

Etat KF Vertskommune §28 §27-samarbeid IKS AS ASA AL Stiftelser

Sterk politisk styring og kontroll Liten politisk styring og kontroll

KF	Vertskommune	§ 27 samarbeid	IKS	AS	ASA	AL/SV	Stiftelser

Vedlegg til eierskapsmelding

KS anbefalinger om eierstyring, selskapsledelse og kontroll

Nr. 1 Obligatorisk opplæring av og informasjon til folkevalgte
Kommuner bør som en del av folkevalgtopplæringen gjennomføre obligatoriske kurs og/eller eierskapsseminarer for samtlige folkevalgte i de ulike aspektene knyttet til eierstyring av utskilt virksomhet. Den første opplæringen bør gjennomføres i løpet av de første 6 månedene av valgperioden og senere med oppfølging etter 2 år. Det anbefales at kommunestyret etter gjennomføring av generalforsamling, får forelagt en oversikt over status for selskapene.

Nr. 2 Utarbeidelse av eierskapsmeldinger
Kommuner skal foreta en politisk gjennomgang av virksomhet som er organisert som selvstendige rettssubjekter eller interkommunale organer gjennom utarbeidelse av en eierskapsmelding. Eierskapsmeldingen bør gjennomgås og eventuelt revideres hvert år i kommunestyret. Eierskapsmeldingen skal følges av strategier og formål/selskapsavtale for det enkelte selskap. Alt eierskap i selvstendige rettssubjekter skal fremgå på en klar og instruktiv måte i kommunens årsberetning. Interkommunale eierskapsmeldinger kan også utarbeides.

Nr 3 Utarbeidelse og revidering av selskapsstrategi og selskapsavtale/vedtekter
Selskapets virksomhet skal tydeliggjøres i vedtektene/selskapsavtalen. Innenfor rammen av vedtektene/selskapsavtalen bør selskapet ha klare mål og strategier for sin virksomhet. Eierne skal ha et bevisst forhold til en eventuell forventet avkastning. For selskaper som opererer innenfor et marked skal prinsippene for en eventuell utbyttepolitikk klargjøres og deretter fremmes for eierorganet gjennom selskapsavtalen/vedtektene. Langsiktighet og samfunnsansvar bør legges til grunn for det kommunale/fylkeskommunale eierskap. Formålsangivelsen i selskapsavtale/vedtekter bør vurderes med jevne mellomrom for å se om det er behov for endringer.

Nr 4 Vurderinger og valg av selskapsform
Det er eiers ansvar å sikre en selskapsform som er tilpasset virksomhetens formål, eierstyringsbehov, markedsmessige forhold og konkurranseregelverket. Skal selskapet ta risiko og operere i et marked bør det etableres et selskap med begrenset ansvar. Der selskapet skal yte tjenester til eierne i egenregi kan både interkommunale selskap og foretak være hensiktsmessige former. Stiftelser er ikke anbefalt for virksomhet som krever eierstyring.

Nr. 5 Fysisk skille mellom monopol og konkurransevirksomhet
Selskaper som opererer med konkurransevirksomhet i tillegg til monopolvirksomhet, bør som hovedregel skille ut virksomheten for å unngå mistanke om muligheten for rolleblanding og kryss subsidiering. Organiseringen av konkurranseutsatt virksomhet bør så langt mulig være ledelsesmessig, personalmessig og fysisk atskilt fra monopolvirksomheten. Dette må være utgangspunktet, og oppfyller man ikke dette må det være en bevissthet om hvorfor.

Nr 6 Tilsyn og kontroll med kommunale foretak og med forvaltningen av kommunens interesser i selskaper
Kommunestyret har både et tilsyns og kontrollansvar for å sikre at kommunen når sine mål, at regelverket etterleves og at etiske hensyn ivaretas. Kontrollen utføres blant annet gjennom regnskapsrevisjon, forvaltningsrevisjon og selskapskontroll. Kontrollutvalget er delegert denne funksjonen fra kommunestyret og har derfor en spesielt viktig rolle i eierstyringen.

Nr 7 Sammensetning og funksjon til eierorgan
For aksjeselskap og interkommunale selskaper anbefales det at kommunestyret oppnevner politisk ledelse som selskapets eierrepresentanter i eierorganet. Eierutøvelsen skal speile kommunestyrets samlede/flertallsbeslutning. Det er sentralt at det opprettes en forutsigbar og klar kommunikasjon mellom eierorgan og kommunestyre i forkant av generalforsamling/ representantskapsmøte

Nr 8 Gjennomføring av eiermøter
De formelle eiermøtene er enten generalforsamling eller representantskap, men det kan også innkalles til eiermøter i tillegg til disse. Styret bør tilrettelegge for at flest mulig av eierorganets medlemmer kan delta i generalforsamling/representantskapet og at dette blir en effektiv møteplass for aksjeeierne og styret. Dette gjøres ved å følgelovens regler om innkalling, at saksdokumentene er utførlige nok til å ta stilling til sakene, at eierne som ikke kan møte skal kunne stemme ved bruk av fullmakt (gjelder ikke interkommunale selskaper), at styret, revisjon og valgkomité er tilstede samt rutiner for at eierorganet velger møteledelse.

Nr 9 Eiers krav til profesjonelle styrer i kommunal sektor
Det er eiers ansvar å sørge for at styret sammensettes og gis de nødvendige styringsrammene for å utøve sitt virke som et profesjonelt organ. Et profesjonelt styre som kollegium består av personer med egnede personlige egenskaper som utfyller hverandre kompetansemessig.

Nr 10 Valgkomité for styreutnevnelse i aksjeselskap og interkommunale selskaper
Ved valg av styre til selskaper organisert etter aksjeloven og lov om interkommunale selskaper bør det vedtektsfestes bruk av valgkomité hvor formålet er å sikre sammensetning av styre med komplementær kompetanse og i tråd med eiers formål med selskapet. Representantskapets/generalforsamlingens leder velger leder av valgkomiteen. I selskap med flere eierkommuner bør valgkomiteen sammensettes for å speile eierandel. Flertallet av valgkomiteen bør være uavhengige av styret og ansatte. Valgkomiteens innstilling bør begrunnes. Valgperioden kan vedtektsfestes men allikevel være fleksibel i forhold til eiers behov for kompetanse.

Nr 11 Rutiner for kompetansevurdering av selskapsstyrene
Eier har ansvar for å sikre at styret besitter den nødvendige kompetansen for å nå selskapets mål, jmf. punkt 9. I dette ligger det også at eier står fritt til å skifte ut styremedlemmer innenfor valgperioden. Men styret selv har også et selvstendig ansvar for å jevnlig vurdere egen kompetanse i forhold til eiernes formål med selskapet og det er derfor anbefalt en rekke rutiner for å sikre nødvendig kompetanse

Nr 12 Styresammensetning i konsernmodell
Styret i morselskap bør normalt ikke sitte i styret til datterselskap. Men det finnes unntak der kompetanseoverføring er viktig og der det er behov for kontinuitet i selskapsutviklingen. Konserndirektøren kan være representert i datterselskapenes styrer. Dersom datterselskap yter tjenester til morselskap i konkurranse med andre bør det være ledelsesmessig og funksjonelt skille mellom selskapene for å unngå inhabilitet og rolleblanding i anbudsprosesser. Dersom det i konsernet er et datterselskap som yter monopoltjenester til sine eiere eller innbyggerne i eiers kommuner bør det etterstrebes at eksterne kandidater ha flertall i datterstyret.

Nr 13 Oppnevnelse av vararepresentanter
Der det utpekes vara til styre bør ordningen med numerisk varabenyttes for å sikre kontinuitet og kompetanse i styret.

Nr 14 Habilitetsvurderinger og politisk representasjon i styrene
Det er opp til hvert enkelt eierorgan (representantskap/generalforsamling) å avgjøre hvilken type kompetanse et styre skal ha. I utgangspunktet anbefales det å unngå situasjoner der styrets medlemmer jevnlig blir vurdert i forhold til forvaltningslovens regler om habilitet og derfor kritisk vurderer bruken *av ledende politikere* i selskapsstyrene. Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter, og at kommunestyret oppretter en valgkomité som innstiller til det organ som skal velge styrerepresentanter.

Nr 15 Kjønnsrepresentasjon i styrene
I loven er det nå krav om 40 % kjønnsrepresentasjon i styrene for både interkommunale selskap, aksjeselskap og aksjeselskap hvor kommuner og fylkeskommuner har eiermajoritet. Egne rekrutteringsseminar bør iverksettes der det er vanskelig å oppnå lik kjønnsrepresentasjon

Nr 16 Godtgjøring og registrering av styreverv
Kommunen bør i forbindelse med utarbeidelse og eventuell revidering av eiermelding gjennomføre en prinsipiell diskusjon om honorar som grunnlag for eierorganets fastsetting av styrehonorar, uavhengig av organisasjonsform. Alle som påtar seg styreverv for kommunale selskaper bør registrere vervene på www.styrevervregister.no

Nr. 17 Arbeidsgivertilhørighet i selvstendige rettssubjekter
Det anbefales at selskapene ved utskilling av virksomhet til selvstendige rettssubjekter søker medlemskap i en arbeidsgiverorganisasjon.

Nr. 18 Utarbeidelse av etiske retningslinjer
Det anbefales at eier påser at selskapsstyrene utarbeider og jevnlig reviderer etiske retningslinjer for selskapsdriften.

Nr. 19 Administrasjonssjefens rolle i kommunale og fylkeskommunale foretak.
Administrasjonssjefens rolle som budsjettansvarlig for kommunens samlede økonomiske virksomhet herunder foretakene kombinert med manglende instruksjonsmyndighet overfor daglig leders disponeringer bør være gjenstand for en samhandlingsdiskusjon ved opprettelse av foretak. Administrasjonssjefen, stedfortreder eller andre i ledende administrative posisjoner samt medlem av fylkes- og kommunalråd kan ikke sitte i styret. I kommuner med parlamentarisme kan *ikke* kommune- og fylkesråd velges til foretaksstyrene. Det samme gjelder administrasjonssjef/stedfortreder. Det anbefales at styrene etablerer faste rutiner for å håndtere mulige habilitetskonflikter.

Vedlegg til eierskapsmelding

Selskaps- og foretaksformer for kommunal sektor

Det er i hovedsak tre muligheter som er aktuelle for kommunene og fylkeskommunene ved utskilling av virksomhet og som denne anbefalingen tar utgangspunkt i: Lov om aksjeselskap, lov om interkommunale selskaper og foretak etter kommunelovens kap 11.:

1. Et *aksjeselskap* kan eies av en kommune eller fylkeskommune alene sammen med andre kommuner og fylkeskommuner eller private rettssubjekter. I et AS har eierne begrenset økonomisk risiko for selskapets økonomiske forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er generalforsamlingen. 74,7 % av de totalt 2617 registrerte selskapene er organisert som hel og deleide aksjeselskaper.

2. Et *interkommunalt selskap* etter lov om interkommunale selskaper kan derimot bare eies av kommuner, fylkeskommuner eller andre interkommunale selskaper. Eierne har samlet sett et ubegrenset ansvar for selskapets forpliktelser. Selskapets øverste eierorgan er representantskapet. 8.8 % av de totalt 2617 registrerte selskapene er organisert som interkommunalt selskap.

For begge disse selskapsformene stilles det krav til styring gjennom etablering av formelle *styringsorgane*r som sikrer selskapene den nødvendige autonomi for å fungere som selvstendige rettssubjekter. Kommunestyret overfører myndighet til å utøve styringen til *eierorganet*. I tråd med denne delegasjon av myndighet skal kommunestyret gi eierorganet de nødvendige politiske fullmakter og rammebetingelser til å utøve eierskapet i tråd med det politiske flertallets ambisjoner.

3. *Kommunalt foretak etter kommuneloven kap. 11.* Der kommunen ønsker å gi virksomheten en noe mer selvstendig stilling enn det som gjelder i den tradisjonelle etatsmodellen kan den etablere et styre etter kommunelovens kapittel 11 som et kommunalt foretak. Foretaket er ikke en egen juridisk person men del av kommunen som rettssubjekt og kommunen hefter for foretakets forpliktelse. I motsetning til utskilling ved bruk av aksjeloven og lov om interkommunale selskaper innebærer ikke denne formen virksomhetsoverdragelse med dertil overføring av arbeidsgiveransvaret for de ansatte.

Foretaket ledes av et styre som et utpekt direkte av kommune og har dermed ikke et eierorgan på linje med virksomheter organisert etter selskapslovgivningen. Daglig leder står dermed i linje under styret som igjen er underlagt kommunestyret. Foretakene er på den ene siden underlagt kommunestyrenes budsjettmyndighet. Rådmannen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor foretakets daglige leder.

4. *Interkommunale samarbeid/ styre etter kommunelovens § 27.* Kommunene står fritt til å samarbeide på ulike områder uten at det er overdratt beslutningsmyndighet eller representasjonskompetanse ved bruk av kommunelovens § 27. Det kan også etableres egne styrer med kompetanse til å binde deltakerkommunene utad. Avhengig av hvor mye myndighet som overføres til styret, er enkelte av disse virksomhetene å regne som selvstendige rettssubjekter.

5. *Stiftelser.* Kommuner og fylkeskommuner står også fritt til å etablere stiftelser (Stiftelsesloven av 2001). Oppretterne (kommunen/fylkeskommunen) står fritt til å fastsette formålet, og stiftelsen er et selvstendig rettssubjekt. Stiftelser har til forskjell fra selskapene (IKS og AS), ingen eiere. Verken oppretteren eller andre kan med grunnlag i eiendomsretten utøve styring over stiftelsens virksomhet eller gjøre krav på andel i stiftelsens overskudd.

Eierne kan imidlertid få betydelig innflytelse på stiftelsen ved å etablere en ”rådsforsamling” med oppgaver og myndighet som beskrevet i § 36 i stiftelsesloven. Eierne står ikke fritt til å løse opp stiftelsen og er ingen organisasjonsform hvis kommunen ønsker å utøve eierstyring og opprette en økonomisk interesse i de verdier som er knyttet til virksomheten.

Kommunene har også et kontroll- og tilsynsansvar overfor sine eierinteresser i selskaper. I 2004 ble det tatt inn bestemmelser om selskapskontroll i kommunelovens Kap. 12. Disse bestemmelsene gir kontrollutvalgene en selvstendig rolle i forhold til eierne og selskapsledelsen.

6. *Andre typer eierforhold og samarbeid*
I 2007 kom loven om samarbeid gjennom vertskommune. Dette er utviklet for samarbeid mellom kommunene på områder av forvaltningsmessig karakter. Et vertskommunesamarbeid har to varianter, enten administrativt vertskommunesamarbeid eller med felles folkevalgt nemnd.

Mange kommuner innleder samarbeid med private aktører gjennom blant annet selskapsdannelser. Slikt samarbeid kan skape utfordringer. Kommuner og private aktører kan ha ulike roller og formål. Det er da viktig å sikre godt samarbeid gjennom gode avtaler, og at gråsoner vedrørende ansvar og roller mellom kommunen og aktørene unngås. Det bør også, så langt det er mulig, være full åpenhet og diskusjon i kommunestyre/fylkesting i forkant av at avtaler inngås.

Storfjord kommune
Mangfold styrker

EIERSKAPSMELDING 2016

Vedtatt i Storfjord kommunestyre sak XX/16, den 00.00.2016

Eierskapsmelding Storfjord kommune

Innledning

Kommunene i Nord-Troms, i likhet med øvrige kommuner i landet, har stor frihet til å organisere sin virksomhet og sine tjenester slik de finner det hensiktsmessig. Dette kan de innenfor kommunen som juridisk person eller gjennom etablering av selvstendige selskaper, rettssubjekter.

Våre selskaper er innenfor et begrenset område, men spennvidden er stor. Hovedvekten av våre selskaper opererer innenfor eiendomsdrift, forretningsmessig tjenesteyting, kraft og en del annen virksomhet.

Kommuner er etter lovverket pålagt å ha ansvar for og utføre en rekke oppgaver knyttet til forvaltningen av offentlige tjenester, og ivaretakelse av allmennhetens behov. Men kommuner kan også være eiere av næringsdrivende foretak og drive slik virksomhet selv innefor kommunens rammer, så lenge kommunelovens og andre lovverks rettslige rammer overholdes. Så lenge ikke noe særskilt følger av lov, kan kommunene organisere virksomheten slik de finner det mest formålstjenlig.

Kommunene i Nord-Troms ønsker å ha en egen eierskapsmelding for å bedre legge til rette for å være en god forvalter av samfunnets verdier. Det har gjennom de siste tiåra vært en del negativ fokus på kommuner som forvaltere, gjennom mislighold og korrupsjonssaker. Det å ha fokus på eierskap synliggjør at politikerne må påta seg en annen rolle enn det som tradisjonelt har vært oppfattet som en politikerrolle. Dette med selskapsdannelse stiller store krav til samfunnsansvar både hos eierne og hos selskapene. For vår del vil det å bli mer bevisst utførelse av riktig eierskap og styring av og i selskap i seg selv medføre en gevinst. Kommunens ledelse, både politisk og administrativt, vil gis bedre grunnlag for refleksjon og meldingen vil gi informasjon og på sikt medføre bedre omdømme både for kommunen som tjenesteytre og forvalter og for de selskap vi eier eller er medeier i.

Nedenstående figur illustrerer graden av kommunestyrets mulighet for styring og kontroll ved ulike organisasjonsformer.

Etat ***KF*** ***Vertskommune*** ***§ 27-samarbeid*** ***IKS*** ***AS*** ***Stiftelser***

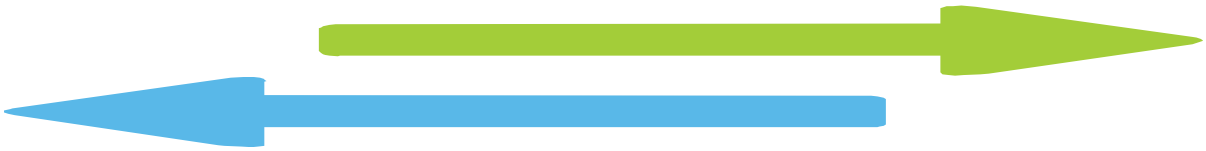

Nord-Troms kommunenes eierskapsstrategi

Folkevalgtopplæring
Det er viktig at våre folkevalgte får innsikt i de ulike roller man har som folkevalgt og i mange tilfeller også som styremedlem og representantskapsmedlem. Kommunens folkevalgte må ha en bevissthet om roller, styringslinjer og ansvarsfordeling. Ordfører har en særstilling som bindeledd mellom selskapene og kommunestyret, og dette bør derfor også inngå i folkevalgtopplæringen. I samme forbindelse bør rådmannen med sin rolle og funksjon klargjøres for kommunestyret. Våre kommunestyrer inkluderer denne opplæringen i sin folkevalgtopplæring i regi av KS.

For å styrke kompetanse og sikre informasjon til kommunestyrepolitikerne bør det årlig, helst gjennom gjennomføring av eiermøter, gis informasjon om status for selskapene, drift og nøkkeltall.

Eierskapsmeldinger
Vi definerer eierskapsmelding som et overordnet politisk styringsdokument for virksomheter som er lagt til annet rettsubjekt, eget styre eller en vertskapskommune eller til et annet interkommunalt organ. Vi inkluderer interkommunalt samarbeid i eiermeldingen (selv om den primært skal ha fokus på selskaper).

Eiermeldingen skal inneholde følgende momenter:
1. Oversikt over kommunes virksomhet som er lagt til selskaper og samarbeid
2. Kommunale prinsipper for eierstyring
3. Overordnet strategi for selskapene kan drøftes hvis behov, evt. revisjon av selskapenes vedtekter (særlig ved nye selskaper og dersom selskap skal endre formål).

Eierskapsmeldingen skal sikre våre lokalpolitikere nødvendig informasjon og tydeliggjøre deres ansvar. Kommunestyret skal ikke gjennom eierskapsmeldingen detaljstyre selskapene, men bidra til å sikre samhandling og kommunikasjon mellom kommunen som eier og selskapene og omverdenen.

Revisjon av vedtekter
Dersom kommunestyret skal ivareta strategisk drift av selskaper må ordfører og/eller kommunestyre bidra til en klar og presis formulering av forventninger til selskapet. Kommunen som eier bør klargjøre sine forventninger til styret og selskapet gjennom selskapsstrategiene.

Det er eiernes ansvar å sørge for at selskapet med begrenset ansvar har forsvarlig selskapskapital, og styret har handleplikt dersom egenkapitalen blir for lav. Styret skal i henhold til aksjeloven foreslå utbytte innefor de begrensninger aksjeloven setter for adgangen til å utdele utbytte. Det er derfor viktig at eierne har forventninger om en utbyttepolitikk som gjør at selskapets formål kan realiseres. På den anen side skal ikke selskaper akkumulere høyere egenkapital enn det som er nødvendig for å drifte forretningsmessig og for å oppnå eiernes mål med virksomheten.

Vurdering av selskapsform
For kommunene er valg av selskapsform viktig i forhold til mulighet for politisk styring og kontroll. Videre vil selskapsform også ha betydning til markedsmessige forhold og evne til å ta risiko. Når en virksomhet skal yte tjenester til eierne i egenregi er ofte kommunale foretak og interkommunale selskap (IKS) hensiktsmessige organisasjonsformer.

Stiftelser som organisasjonsform bør kommunen være oppmerksom på. Kommune står fritt til å fastsette formål og stiftelsen er et selvstendig rettssubjekt. Men en stiftelse har likevel ingen eiere, og man kan derfor ikke fritt oppløse stiftelsen. Kommunen har heller ingen mulighet til å utøve eierstyring og opprette en økonomisk eierinteresse i de verdier som knyttes til en stiftelse.

Skille monopol og konkurransevirksomhet
Storfjord kommune skal påse at selskaper vi har eierinteresse i skiller ut virksomheter som driver i konkurranse med private fra monopolvirksomhet for å unngå mistanke om rolleblanding. Unntak bør bare gjøres der det kan godtgjøres samdriftsfordeler som tilsier at man må ha felles organisering.

Innenfor energibransjen er selskapene pålagt å skille ut monopoldelen (nettvirksomhet) der selskapet har mer enn 100.000 nettkunder, jvf energiloven.

Ved å skille i egne selskaper bidrar kommunen til at selskapene er utsatt for samme driftsrisiko som private, og man unngår mistanke om ulovlig offentlig støtte, kryssubsidiering og annen misbruk av markedsmakt.

Mange offentlige selskaper er tildelt oppgaver i egenregi eller har enerett til å uføre visse oppgaver og har derfor monopol på noen tjenester samtidig som de konkurrerer på andre tjenester. Ett eksempel på slike monopolvirksomheter er kommunale renovasjonsvirksomheter. I utgangspunktet vil etterlevelse av selvkostprinsippet umuliggjøre kryssubsidiering og underprising av den del av virksomheten som konkurrerer med private. Slike selskaper er pliktig å føre eget selvkostregnskap. Kommunene bør ha et funksjonelt skille for å unngå mistanke om brudd på det relevante lovverket.

Tilsyn og kontroll
Kontrollutvalget skal på kommunestyrets vegne påse at det føres kontroll med kommunens eierinteresser i selskaper, og skal sikres gode rammebetingelser slik at de har mulighet til å utøve sin funksjon på en god måte.

Kontrollutvalget skal minst én gang i valgperioden utarbeide en plan for gjennomføring av selskapskontroll som skal vedtas av kommunestyret. Med utgangspunkt i planen skal kontrollutvalget avgi rapport til kommunestyret om gjennomførte kontroller samt resultatene av disse. Kommunestyret kan, innenfor kommunelovens bestemmelser, fastsette regler for selskapskontrollen, herunder hvilke dokumenter som uoppfordret skal sendes kontrollutvalget med angivelse av hvem denne plikten påhviler. Kontrollutvalget og kommunens revisor skal varsles når generalforsamling/representantskap og tilsvarende organer avholder møter, og de har rett til å være til stede på slike møter.

I kommentar til årsregnskapet skal kommunen opplyse om hvordan den samlede virksomheten i kommunen er organisert, med bl.a. om kommunen har opprettet kommunale foretak, er deltaker i interkommunalt samarbeid eller deltakere i interkommunale selskaper eller har eierinteresser i aksjeselskaper.

Den enkelte kommune bør samen med øvrige eiere avtale hvordan selskapskontrollen best kan samordnes mellom eierkommunene. Som orientering til kommunene og deres kontrollutvalg, bør selskapene med flere kommuner som eiere, opplyse i årsmeldingen om de selskapskontrollene som er gjennomført i løpet av året.

Kontrollutvalgets oppgave i forbindelse med selskapskontroll er todelt; en obligatorisk del som benevnes eierskapskontroll og en frivillig del som kan omfatte forvaltningsrevisjon. Det er opp til kommunestyret å avgjøre om selskapskontrollen også skal omfatte forvaltningsrevisjon som innebærer systematiske vurderinger av økonomi, produktivitet, måloppnåelse og virkninger ut i fra kommunestyrets vedtak og forutsetninger.

Eierskapskontrollen har følgende to hovedfokus:

- Fører vår kommune kontroll med sine eierinteresser?
    - Har kommunen etablert rutiner for oppfølging og evaluering av sine eierinteresser?
    - Er rutinene gode nok, og blir de fulgt?

- Utøves kommunens eierinteresser i samsvar med kommunestyrets vedtak og forutsetninger, aktuelle lovbestemmelser og etablerte normer for god eierstyring og selskapsledelse?

Eierskapskontroll innebærer en vurdering av eierskapsutøvelsen og forhold knyttet til rapportering og informasjonsflyt fra et eierperspektiv.

Eierrepresentasjon

Eierstyringen skal skje gjennom eierorganet for selskapene (eks. generalforsamling) og ikke gjennom styrene. Kommunene etablerer forutsigbar kommunikasjonsform mellom kommunestyret og eierorgan for sine AS og IKS. Dette bidrar til å sikre engasjement og reell politisk avklaring av eierorganets myndighet.

Våre kommuner har som hovedregel oppnevnelse av ordfører til eierorganer. Dette bidrar til å forenkle samhandling og kommunikasjon mellom kommunestyrene og eierorganet. Aksjeloven sier ikke noe om hvem som skal møte som aksjonær. Dette vil etter kommuneloven være kommunestyret med mindre vedtektene sier noe annet. Ordfører eller andre kommunestyrerepresentanter kan møte etter fullmakt og stemme på generalforsamling. Dette er mest hensiktsmessig når det er flere aksjonærer.

Medlemmer av et representantskap (IKS) er personlig medlemmer og i motsetning til aksjeloven tillates det ikke at andre møter etter fullmakt. Det bør derfor utnevnes vara for representantskapsmedlemmene. Leder av representantskapet bør ikke sitte som observatør i styret i interkommunale selskaper da dette er en uheldig sammenblanding som kan svekke tilliten til representantskapet som opptrer på vegne av eierne.

Eiermøter
Styreleder og daglig leder har plikt til å delta på generalforsamlingen i aksjeselskap. Andre styremedlemmer har rett, men ikke plikt. Revisor har rett til å være tilstede og noen ganger plikt når de saker som skal behandles gjør dette nødvendig.

For de interkommunale selskapene har styrets leder og daglig leder plikt til å være tilstede på representantskapsmøte. Dette gjelder ikke for revisor, men det anbefales å følge aksjelovens regler på dette punkt. Det anbefales at denne retten varsles uavhengig av organisasjonsform. Kommunestyrene ber om at det er obligatorisk deltakelse for både daglig leder, styrets leder og revisjon uavhengig av organisasjonsform. IKS-loven regulerer ikke eksplisitt fullmaktsforhold, men departementet har i et rundskriv, sak 05/3032 kommet til at fullmaktsordning ikke kan benyttes i interkommunale selskap.

I tillegg til generalforsamling/representantskap kan det arrangeres andre eiermøter. Det enkelte kommunestyre vurderer selv behov for, og hvordan slike eiermøter skal gjennomføres.

Profesjonelle styrer
Vi skal etterstrebe profesjonalitet i sine styrer. Å påta seg et styreverv i et aksjeselskap eller interkommunale selskap, er et personlig verv. Det betyr at man ikke representerer verken partier, kommunen eller andre interessenter, men ivaretar bedriftens interesser på best mulig måte sammen med resten av styret og ut fra selskapets formål. Det følger naturlig av at profesjonelt eierskapet utøves gjennom eierorgan.

Kommunene støtter seg til anbefaling fra KS om at man skal etterstrebe at styret opptrer kollegialt og at styremedlemmene samlet har den nødvendige kompetanse på plass. Faglig forankret styreoppnevnelse skaper trygghet, og styret kan opptre både som generalist og fagspesifikt. Dette innbefatter følgende:

<u>Krav til kompetanse</u>
- Kunnskap om aksjeloven, IKS-loven, kommuneloven, andre relevante lover, forskrifter og avtaler som har betydning for selskapets drift.
- Kunnskap om selskapets formål, vedtekter, organisasjon og historie.
- Kompetanse om private og kommunale regnskapsprinsipper, evne til å lese økonomiske utviklingstrekk og foreta nødvendige grep når nødvendig
- Kompetanse på offentlig forvaltning og de politiske og samfunnsmessige utfordringene til enhver tid.
- Spesialistkompetanse og erfaring på et eller flere områder som for eks. juss, økonomi, markedsføring, forvaltning, kommunalkunnskap, teknikk, HMS, ledelse, organisasjon.
- Ha kunnskap om trender og utviklingstrekk innenfor bransjen.
- Ha kunnskap om konkurrerende virksomheter

<u>Krav til egenskaper</u>
- Glede av, og vilje til å jobbe for, å oppnå gode resultater.
- Ha motivasjon av å få tilført kontinuerlig kompetanse.
- Ha mot til å stille kritiske spørsmål til daglig leder og andre i styret.
- Ha evne til å finne fram til løsninger som styret samlet kan gå for.
- Ha evne til å stille spørsmål uten å ha svaret

- Ha evne og vilje til å prioritere tid til arbeidet i styret.
- Høy integritet, herunder evnen til å tie om forretningsmessige transaksjoner og strategiske beslutninger.
- Ha evne til å akseptere at en ikke alltid tilhører flertallet og dersom noe går galt, frafalle behovet for å påpeke" Hva var det jeg sa"
- Ha evne til å gi selskapet et godt omdømme.
- Ha evne til å tilegne seg spesiell kompetanse om selskapet
- Akseptere at styreleder er styrets talsmann utad

Valgkomité for styreutnevnelse i AS og IKS
Kommunene har ansvar for å sikre et styre med nødvendig kompetanse til å lede selskapet i tråd med eiers formål. Kommunene velger sine styrer ut fra at styret er et kollegialt organ og ut fra formelle krav til kompetanse og selskapets egenart.
Bruk av valgkomité bidrar til fokus på komplementær kompetanse og skape skille mellom eirestyring og eierorgan på den ene siden og styrets rolle som ansvarlige for selskapet på den andre. Ved AS og IKS er det eireorgan som utnevner styre. Vi skal i lys av dette benytte valgkomiteer der det er hensiktsmessig.

Kompetansevurdering av selskapsstyrer
Nord-Troms kommunene anbefaler at de ulike styrene etablerer rutiner for å sikre utvikling av nødvendig kompetanse, herunder fastsette styreinstruks, gi nødvendig opplæring, foreta egenevaluering og fastsette årsplan for styrearbeidet.

Styresammensetning i konsernmodell
Vi fraråder at styret i morselskap sitter som styre for datterselskap. Dette fordi styret i morselskapet utgjør generalforsamling i datterselskap. Kommunestyret anbefaler videre at det i styrer for monopol-datterselskap sitter et flertall av eksterne styremedlemmer. Dette slik at man unngår rolleblanding, spesielt knyttet til anbud og habilitetsforhold.

Vararepresentanter i styrer
For å sikre kontinuitet og kompetanse skal det i selskap vi er medeiere, i så lang mulig ved vararepresentasjon i styrer, brukes numeriske vara (fremfor personlige vara).

Habilitet
Hvert kommunestyre har egen valgkomité som innstiller til kommunestyret ved valg av styrerepresentanter. Valgkomiteen skal ivareta habilitet ved vurdering av kandidater for styreverv.

Representasjon av begge kjønn i styrene
Kommunen skal tilstrebe balansert kjønnsrepresentasjon i styrene for å bedre utnytte eksisterende kompetanse i kommunen (regionen). Dersom vanskelig med slik rekruttering kan kommunen, gjerne sammen med samarbeidende kommuner, arrangere egne rekrutteringsseminarer.

Godtgjøring og registrering av styreverv
Godtgjørelsen for vervet bør reflektere styrets ansvar, kompetanse, tidsbruk og virksomhetens kompleksitet i og med at det er et personlig verv og dermed et personlig ansvar. Styreverv i aksjeselskap og IKS kan i motsetning til i kommunale foretak vurderes i forhold til strafferettslig og/eller økonomisk ansvar og bør godtgjøres særskilt.

Styreleder bør godtgjøres særskilt i forhold til styremedlemmene. Kommunen anbefaler at selskapene særskilt tegner styreforsikring for alle styremedlemmene i selskaper med begrenset ansvar.
Generalforsamlingen har ansvar for å fastsette godtgjøring til styremedlemmene.
Det er representantskapet som fastsetter godtgjøringen til styremedlemmene i et IKS. Det er kommunestyret selv som fastsetter godtgjøringen til styret i kommunalt foretak.

Når det gjelder godtgjøring til representantskapet er det eierkommunene som bør fastsette og utbetale denne til sine medlemmer i representantskapet i interkommunale selskaper.

Dersom det blir gitt ut gaver jul eller ved andre anledninger fra selskapet til enkeltmedlemmer av representantskapet, bør en følge de regler som hjemkommunen har i sitt reglement vedrørende verdi ol. Styremedlemmer bør ikke omfattes av selskapets incentiv/bonusordninger da dette vil kunne påvirke deres uavhengighet.

Kommunene i Nord-Troms registrerer vervene for alle ansatte, også i frivillig sektor.

Kommunen er som folkevalgt organ avhengig av allmennhetens tillit når det gjelder både forvaltning og styring. Åpenhet rundt hvilke roller våre lokalpolitikere har i samfunnslivet er viktig for å unngå mistanke om rolleblanding. Registrering i styrevervregisteret vil i seg selv skape økt bevissthet om de ulike rollene en lokalpolitiker har og herunder være til nytte ved vurdering av representantenes habilitetssituasjon.

Arbeidsgivertilhørighet
Vi anbefaler selskaper å knytte seg til en arbeidsgiverorganisasjon der det er naturlig. Uten tilknytning til en arbeidsgiverorganisasjon står selskapene utenfor det faglige nettverk og fellesskap som er en del av det tilbudet som følger med medlemskap i en seriøs arbeidsgiverorganisasjon. Medlemskap viser seg nyttig der det kan være behov for juridisk eller forhandlingsmessig bistand.

Etiske retningslinjer
Etikk er en viktig del av de vurderinger som gjøres i forbindelse med det å drive et selskap samfunnsansvarlig fordi de etiske holdningene legger grunnlaget for hvordan man faktisk handler. Vi mener at etiske retningslinjer bør utarbeides i det enkelte selskap. Det har betydning for både virksomhetens og kommunens omdømme.

Rådmannens/administrasjonssjefens rolle i kommunale foretak
Saken er ikke aktuell for Storfjord kommune all den tid vi ikke har organisert virksomheter som Kommunale Foretak (KF).

Prinsipielt stiller Storfjord kommune seg bak tilrådningen fra KS til denne utfordringen.
De økonomiske rammene for foretakene er underlagt den ordinære kommunale budsjettvirksomhet som igjen ligger under rådmannens ansvar. Samtidig ledes foretaket av et styre og en daglig leder hvor førstnevnte utpekes direkte av kommunestyret. Daglig leder rapporter til styret og rådmannen har ikke instruksjons- eller omgjøringsmyndighet overfor daglig leders disponeringer. Rådmannens instruksjonsmyndighet omfatter kun retten til å instruere daglig leder om at iverksettelsen av en sak skal utsettes til kommunestyret har behandlet saken.

Rådmannens behov for styring i forhold til kommunes samlede virksomhet ligger dermed i en gråsone all den tid han formelt sett er avskåret fra foretakets drift. Det anbefales derfor at kommunestyrene ved opprettelse av foretak diskuterer administrasjonssjefens rolle og handlingsmuligheter overfor daglig leder.

Rådmannen, rådmannens stedfortreder og medlem av kommuneråd kan ikke velges til styret i kommunale foretak. Daglig leder er heller ikke valgbar til styret i det selskap han/hun er daglig leder for. Dette er for å styrke rådmannens kontroll med kommunale foretak.

Eierinteresser

En eierskapsmelding blir indirekte også et uttrykk for en eierstrategi. Eiermeldingen tar utgangspunkt i det at når kommunen etablerer eller er med på å etablere et selskap eller virksomhet er det for å oppnå noe, løse en oppgave eller skape et resultat.

Det er i all hovedsak to motiv for etablering av selskap:

Finansielt motivert/effektivisering/samfunnsøkonomisk
Når hovedformålet med eierskapet er å oppnå økonomiske resultater, defineres eierskapet som finansielt. Dette gjelder for selskaper som er forretningsmessig orientert og hvor eierne etterstreber bedriftsøkonomisk lønnsomhet. Et finansielt eierskap kan videre grupperes i to underkategorier. Selv om formålet er å oppnå høyest mulig avkastning kan to ulike strategier legges til grunn. Enten kan eier ha en utviklings og vekststrategi for selskapet. I denne situasjonen kan eier være innstilt på å holde tilbake overskudd i selskapet for på sikt å oppnå en samlet sett bedre økonomisk avkastning. En annen finansiell strategi kan være en høstningsstrategi. Dersom selskapet er ferdig med vekstfasen og kapitalbehovet fremover er mindre, kan det vurderes om eier tar ut et større utbytte.

Politisk motivert/regionalpolitisk posisjonert
I de tilfeller der formålet med eierskapet er å ivareta eller utføre kommunale tjenester under politisk ansvar eller å posisjonere kommunen, defineres eierskapet som politisk. Eksempler på slik virksomhet som i dag er skilt ut som egne selskaper er å finne innen renovasjon, og innen sysselsetting av personer som ikke på ordinære vilkår kan ta del i arbeidslivet.

Eierskapsstrategi versus virksomhets- og forretningsstrategi

Det er flere ulike måter å forankre en eierstrategi på i selskapet. For det første vil selskapets formålsparagraf tegne opp en ytre ramme. I tillegg vil generalforsamlingsvedtak kunne gi instrukser om eiers krav og forventninger. Den løpende kommunikasjon mellom eier og styre er også viktig. Som det er pekt på kan formålet med kommunens eierskap spenne fra et finansielt eierskap, basert på avkastningsbetraktninger, til et politisk eierskap, med fokus på politisk måloppnåelse. Eierstrategien må tydelig ta stilling til slike spørsmål.

Eierne:	**Eierstrategi: Skal vi eie virksomheten?**
Styret:	**Virksomhetsstrategi: Hvordan skal vi organisere/drifte virksomheten?**
Administrasjon:	**Forretningsstrategi: Hvordan optimalisere driften og skape vekst?**

En eierstrategi er en politisk viljeserklæring, og bør evalueres med jevne mellomrom. Det politiske flertallets tanker og vurderinger kan endres på samme måte som eksterne vilkår kan gi grunnlag for å endre eierstrategien. En grunnleggende forutsetning for en aktiv eierstyring er at en klar og presis eierstrategi formuleres for hvert enkelt selskap. Eierstrategien skal beskrive hva kommunen vil oppnå som eier.

ULIKE TYPER KOMMUNALT EIERSKAP

FORMÅLET MED DEN KOMMUNALE VIRKSOMHETEN ER VIKTIG FOR HVILKEN ORGANISASJONSFORM KOMMUNEN VELGER.

HER ER ULIKE MODELLER SOM KAN VÆRE AKTUELLE.

Aksjeselskap (AS)

Kommuner velger ofte å danne et aksjeselskap dersom virksomheten foregår i et konkurranseutsatt marked. Dette gir bedre konkurranseforhold og mulighet for å ha andre eiere enn kommunale.

Styret i selskapet har det overordnete ansvar for forvaltningen av selskapet, og eierne har myndighet gjennom generalforsamlingen. Dette betyr at kommunen som aksjeeier ikke kan gi pålegg til selskapets styre uten at dette skjer i form av en beslutning fra generalforsamlingen.

Minimum aksjekapital for AS er kr. 30.000,- Ting-innskudd er mulig. Dette er beskrevet godt i aksjeloven.

Nivået på eierandelen må derfor tilpasses kommunens mål med eierskapet. Dersom bedriften tidligere har (eller skal) operere innenfor et lovbestemt monopolområde, kan det være hensiktsmessig at kommunen eier 100 prosent av aksjeselskapet.

Lov om aksjeselskaper, aksjeloven regulerer alle forhold knyttet til et aksjeselskap.
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1997-06-13-44?q=Aksjeloven

Kommunalt foretak (KF)

Når kommunen skal utføre spesielle kommunale oppgaver kan det lønne seg å ha bedre styring og kontroll. I slike tilfeller passer det å organisere virksomheten i kommunalt foretak. Denne organisasjonsformen benyttes som regel når både forretningsmessige og samfunnsmessige hensyn skal ivaretas. Kommunale foretak er ikke selvstendige selskap, og de kommunale budsjettene bestemmer rammene for foretakets virksomhet.

Foretaket ledes av et styre og en daglig leder. Eksempel: hjemmetjenester KF, byfornyelse KF etc.

Kommunalt foretak er en forholdsvis ny måte å organisere kommunal virksomhet på som kom i lov av 22. juni 1999. Et kommunalt foretak er ikke et selvstendig rettssubjekt men er en del av kommunen.

Det har derfor ikke verken økonomisk eller rettslig selvstendig ansvar. Det er en foretaksform som er utformet med tanke på å være et tilbud om organisering av mer forretningspreget virksomhet, men hvor det allikevel er et ønske om å knytte virksomheten tettere opp til de sentrale kommunale organene.

Kommunalt foretak (KF) fortsetter

Foretakets forpliktelser er kommunens forpliktelser, og kommunen er kontraktspart i de avtalene som foretaket inngår og økonomisk ansvarlig. Kommunestyret er foretakets øverste organ, men foretaket ledes av et styre med alminnelig myndighet til å treffe avgjørelser i foretakets saker.

Foretakets styre er direkte underlagt kommunestyret, kommunestyrets budsjettmyndighet, og styret er bundet av kommunens økonomiplan. Organiseringen er fleksibel, hele eller deler av virksomheten kan i ettertid utskilles i aksjeselskap sammen med andre aktører, eller som reint kommunalt AS.

Kommunelovens kapittel 11 omhandler kommunale foretak (og fylkeskommunale). I lovens § 67 heter det om styrets myndighet: ***Foretaket ledes av styret, som har myndighet til å treffe avgjørelse i alle saker som gjelder foretaket og dets virksomhet. Styret påser at virksomheten drives i samsvar med foretakets formål, vedtekter, kommunens eller fylkeskommunens økonomiplan og årsbudsjett og andre vedtak eller retningslinjer fastsatt av kommunestyre eller fylkesting.***

Hvorfor kommunalt foretak? God politisk styring, uten detaljstyring. Rimelige raske beslutningsprosesser gjennom eget styre. Alle lånefasiliteter er tilgjengelige. Kommunalbanken må forventes å gi beste rentetilbud. Mulighet å skille ut forretningsområder i aksjeselskap sammen med andre interessenter hvis det blir ønske om dette.

Interkommunalt selskap (IKS)

Innen spesielle fagfelt kan det lønne seg for nabokommuner å samarbeide gjennom å danne et interkommunalt selskap. Flere kommuner eier da selskapet sammen.

Interkommunale selskap er rettslig og økonomisk skilt fra deltakerkommunene. Hver av deltakerne har et ubegrenset ansvar for en andel av selskapets samlede forpliktelser.

Dette skiller interkommunale selskaper fra aksjeselskap, hvor deltakeransvaret er begrenset. Deltakerkommunene får imidlertid større innflytelse over forvaltningen av det interkommunale selskapet.

Selskapets øverste myndighet er representantskapet som består av minst ett medlem fra hver kommune. Representantskapet kan omgjøre styrets vedtak.

Interkommunalt samarbeid

Flere kommuner kan inngå avtale om å løse oppgaver i fellesskap uten at det dannes et interkommunalt selskap. Styret har begrenset avgjørelsesmyndighet og myndighet til å ta avgjørelser bare i saker som angår virksomhetens drift og organisering.

Stiftelser, medlemslag og uformelle samarbeid

Noen kommune løser oppgaver sammen med andre gjennom stiftelser, medlemslag og mer uformelle strukturer. Disse organisasjonene får tildelt årlig støtte og må rapportere til kommunen. De fleste av disse engasjementene er organisert slik at utbytte ikke kan tas ut.

Hva må vi tenke på:

Hvilken modell går vi får?
Ved et AS – private medeiere eller 100 % kommunalt?
Hva går kommunen inn med som aksjekapital?

- Byggene
- Kronebeløp
- Både/og

Hvor detaljert skal vedtektene og en event. aksjonæravtale være?
Strategier, mål og budsjett for selskapet.
Hvilke kompetanse må vi ha i selskapet?

Hvordan kompensere for inntektstap for kap. 1.7:

- Inntektstap kommunale boliger
- Kompensere på kostnadssiden
  - Strøm
  - Forsikringer
  - Vedlikehold
  - Renovasjon
  - Personell

Momenter vi må ha med videre:

Alt etter modell som velges, hvordan takles adm. rutiner i selskapet knyttet til:

- Personell
  - Daglig leder
  - Vaktmester
  - Annen personell
- Kontorlokale(r) og lager for utstyr
- Økonomi / regnskap / lønn
- Revisjon
- Teknisk utstyr til vedlikehold
- Bil for vaktmester

Erfaringer fra andre kommuner

- Kåfjord (presentasjon) (Ungbo??) (AS)
- Nordreisa (Nybo) (Stiftelse)
- Tranøy kommune (AS)

Storfjord kommune

Arkivsaknr: 2016/878 -3
Arkiv: L71
Saksbehandler: Trond Arne Hoe
Dato: 10.01.2017

Saksfremlegg

Utvalgssak	Utvalgsnavn	Møtedato
7/17	Storfjord plan- og driftsstyre	20.01.2017

Retningslinjer for tildeling av tilskudd til boligbygging

Saksopplysninger

I forbindelse med budsjettbehandlingen 2017 ble det i formannskapet lagt frem et forslag fra Høyre ved representanten Varvik som gikk ut på at Storfjord kommune følger eksemplet til enkelte nabokommuner som gir tilskudd til boligbygging.

Forslaget gikk da ut på å sette av kr. 500 000 til formålet i 2017 der hver innvilget søknad får et tilskudd på kr. 100 000. Foreløpig skulle dette gjelde som en prøveordning for 2017.

Forslaget fikk gjennomslag og ble vedtatt i kommunestyret 14.12.2016 i forbindelse med budsjettbehandlingen.

Vurdering

I fortsettelsen av vedtaket i kommunestyret måtte det lages noen retningslinjer for tildeling av tilskuddet. Forslag til retningslinjer er utarbeidet og er her vedlagt. Her har både administrasjon og politikere vært rådført. Siste endring må da komme fra plan- og driftsstyret før denne blir publisert.

Rådmannens innstilling

- Vedlagte retningslinjer for tildeling av tilskudd til boligbygging vedtas.
- Retningslinjene blir publisert lagt ut på Storfjord kommunes nettsider med en link også ut på kommunen FB side.

RETNINGSLINJER FOR TILDELING AV TILSKUDD TIL BOLIGBYGGING I STORFJORD KOMMUNE

Tilskudd vedtatt i Storfjord kommunestyre 14.12.2016, sak 74/16. Retningslinjer vedtatt i Plan- og driftsstyret 20.01.2017, sak xx/17.

Generelt

Storfjord kommune ønsker med dette tilskuddet å stimulere til nybygging for å øke bosettingen i kommunen. Tilskuddet gjelder foreløpig for budsjettåret 2017. Søker sender inn søknad til **post@storfjord.kommune.no.** Opplysningene i søknaden må være relevant i forhold til fastsatte vilkår for tilskuddordningen.

Følgende retningslinjer gjelder:

1. Tilskuddet skal benyttes til bygging av helårsbolig, og gis uavhengig av tidligere etableringer i andre kommuner.
2. Ordningen gjelder uavhengig av boligens størrelse, dog krav om minimumsstørrelse og funksjonalitet/livsløp.
3. Gjelder også for tomannsboliger, eller flere boliger i rekke, der eier bebor boenheten.
4. Tilskuddet gjelder også for boliger planlagt bygd i kommunalt regulerte felt.
5. Ordningen omfatter ikke påbygg, tilbygg eller renovering av allerede eksisterende bolig.
6. For å komme med i vurderingen stilles det krav om godkjent byggemelding.
7. Søker og mottager av tilskuddet skal være eier og bruker av boligen
8. Søker trenger ikke være bosatt i kommunen på søknadstidspunktet.
9. Den som mottar tilskuddet, må bosette seg i boligen og være folkeregistrert i kommunen.
10. Dersom boligen selges eller fraflyttes innen 5 år etter mottak av tilskudd, må tilskuddet tilbakebetales i sin helhet.
11. Bygging av bolig må være påbegynt innen et halvt år etter innvilget tilskudd og fullført innen 1,5 år. Skjer ikke det, faller tilskuddet automatisk bort.
12. Tilskudd gis kun til tiltakshaver og ikke til firma.
13. Tilskudd er på kr. 100 000,-
14. Søknadene behandles fortløpende.

Saksbehandling:

- Søknad om tilskudd sendes kommunen. Opplysningene i søknaden må være relevante i forhold til fastsatte vilkår for tilskuddordningen. Den må inneholde planskisse for bolig og tomt, kostnadsoverslag og en finansieringsplan.
- Når komplett byggesøknad med alle bilag er mottatt, gis plass i «kø». Tilsagn gis når byggesaken er godkjent (byggetillatelse.)
- Søknadsfrist: Fortløpende. Kun nye byggesøknader f.o.m. vedtaksdato 14.12 2016 er gjeldende.
- Utbetaling av tilskudd skjer etter fremlagt ferdigattest, og når boligen er tatt i bruk.
- Ved utbetaling av tilskudd må søker være bosatt og registeret i kommunen.
- Søknadene avgjøres av rådmannen, med klagenemnda som klageinstans.
- Ordningen gjelder tom 31.12.2017 eller så langt bevilget ramme rekker. Ordningen skal ha en politisk evaluering ila. 1. halvår 2018

Storfjord kommune
Oldersletta 1 9046 Oteren
Mail: post@storfjord.kommune.no
Tlf.: 77 21 28 00